

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

รายงานผลการสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น
บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สนองพระราชดำริโดย
โรงเรียนบ้านนาคู

ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
วันที่ 1 ตุลาคม 2566

**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
สนองพระราชดำริโดย**

โรงเรียนบ้านนาคู ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48130

บทคัดย่อ

การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อปลูกฝัง สร้างให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และทรัพยากรธรรมชาติ รักษาวัฒนธรรมชาติและภูมิปัญญาไทย โดยสำรวจ บันทึกรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมภูมิปัญญา เป็น การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนตระหนัก เห็นคุณประโยชน์เพื่อที่จะอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรอย่างยั่งยืน สู่ เศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนบ้านนาคู เป็นโรงเรียนขยายโอกาส จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล จนถึง ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 135 คน มีครู จำนวน 10 คน โรงเรียนบ้านนาคูได้นำ ลำดับการเรียนรู้ของการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น สู่สาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการ ที่ใช้เครื่องมือประกอบการสอนในแต่ละรายวิชาและทำให้นักเรียนเข้าใจ และมีความสุขในการ เรียนรู้เป็นอย่างมาก การศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงาน บูรณาการเข้ากลุ่มสาระดังนี้ ใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ใบงานที่ 2 การเก็บ ข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สาระที่ 4 การอาชีพ ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัตินมูกบ้าน วิถีชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 2 การวัด ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ใบงานที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้

คณิตศาสตร์ สารที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใบบางที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สารที่ 2 หน้าที่ วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต และใบบางที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สารที่ 4 ประวัติศาสตร์ โดยนักเรียนจะต้องเรียนรู้ทรัพยากรในท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สำคัญคือวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะของภูมิปัญญา เข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นพื้นฐานของสังคมชุมชน

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีการบูรณาการสู่การเรียนการสอนนั้น ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีผลต่อการดำรงชีวิตและเกิดแนวคิดที่จะสืบสาน ส่งเสริมให้เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ตระหนัก เห็นคุณค่า รู้ค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นได้ เรียนรู้สัมผัสจริง เกิดทั้งวิทยาการ และปัญญา เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สรุปศักยภาพ คุณประโยชน์ วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด องค์ความรู้จากการเรียนรู้ อดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ในอนาคต การนำไปต่อยอดสู่อาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้หลัก “คน คือ ศูนย์กลางการพัฒนา” โดยใช้หลักเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน (มนุษย์) ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอบคุณโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้ให้แนวทางดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อให้โรงเรียนบ้านนาคูได้บูรณาการในการดำเนินงานในท้องถิ่น ตลอดจน คุณปัทมาวรรณ ราศรี ตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานในพระองค์ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ อีกทั้งได้ตรวจสอบเอกสาร จนสามารถดำเนินงานโครงการได้สำเร็จ และขอขอบคุณผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง เทศบาลตำบลโคกกรวด ที่ให้การอนุเคราะห์สถานที่ศึกษาดูงาน โดยให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ที่ให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน ขอขอบคุณหัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง และบุคลากรทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคูที่เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานจนทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านนาคูสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ประชาชน ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายทำให้ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านนาคู

คำนำ

โรงเรียนบ้านนาคูได้ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช จึงร่วมสนองพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชว่า “การสอนและอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พันธุกรรมพืชต่อไป” ซึ่งการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชจะมุ่งเน้นการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยการสำรวจและเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากร มีศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น และสนับสนุนการอนุรักษ์ที่ไม่ใช่เพียงแค่พันธุกรรมพืชเท่านั้น แต่รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้รุ่นลูกสืบไป

การดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นของโรงเรียนนาคู มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและทรัพยากร เพื่อให้เกิดผลการดำเนินงาน คือ มีข้อมูลการเรียนรู้ทรัพยากรที่สามารถสื่อกันทั่วประเทศ มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นฐานของวิทยาการและปัญญา เกิดนักอนุรักษ์ พัฒนาบนฐานคุณธรรม เสริมสร้างการเรียนรู้บนฐาน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาคู สามารถพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นรักษาทรัพยากรท้องถิ่นให้ลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของคนในชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

โรงเรียนบ้านนาคู หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผลการดำเนินงานจัดเก็บฐานทรัพยากรท้องถิ่นฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจจะดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ต่อไปได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านนาคู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก-ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญและที่มา	2
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
- ขอบเขตของการศึกษา	2-5
- นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
- เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น	7-8
- แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากร	8-9
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการ	10
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ	10
- การบริหารจัดการในการสำรวจและรวบรวมข้อมูล	10
- วิธีการดำเนินงาน	10-14
บทที่ 4 ผลการศึกษา	15-55
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา	56-59
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	
- ผลงานของนักเรียน	

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	แสดงแผนที่สังเขปของหมู่บ้าน	15
ภาพที่ 2-3	แสดงข้อมูลสถานศึกษา	16
ภาพที่ 4	แสดงข้อมูลการบริหารขององค์กรปกครองท้องถิ่น	17
ภาพที่ 5	แสดงสถานพยาบาล	17
ภาพที่ 6-7	แสดงการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมและปศุสัตว์	18
ภาพที่ 8-11	แสดงการประกอบอาชีพด้านพาณิชย์	19-20
ภาพที่ 12-16	แสดงแหล่งน้ำ	21-23
ภาพที่ 17	แสดงอุณหภูมิ	23
ภาพที่ 18	แสดงความเข้มของแสง	24
ภาพที่ 19-20	แสดงวิถีชีวิตรายบุคคล	26
ภาพที่ 21	แสดงวิถีชีวิตชุมชน	27
ภาพที่ 22	กล้วยน้ำว้า	29
ภาพที่ 23	กล้วยน้ำว้า	31
ภาพที่ 24	กล้วยน้ำว้า	33
ภาพที่ 25	มะรุ้ม	35
ภาพที่ 26	มะกอกน้ำ	37
ภาพที่ 27	ข่า	39
ภาพที่ 28	มะเขือขึ้น	41
ภาพที่ 29	หมากเกี้ยง (ส้มโอ)	43
ภาพที่ 30	ลิ้นจี่	45
ภาพที่ 31	ลำไย	47
ภาพที่ 32	ประตู	49
ภาพที่ 33	มะม่วงหาวมะนาวโห่	51
ภาพที่ 34	มอนไข่	53
ภาพที่ 35	ไก่อ	54
ภาพที่ 36	ควาย	55

บทที่ 1 บทนำ

ด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์พันธุ์พืชทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช ความว่า “การสอน และอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำให้การศึกษา และอนุรักษ์พันธุ์พืชต่อไป การใช้วิธีการสอน การอบรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสียเกิดอันตรายแก่ตนเองจะทำให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว” (สำเนางานโครงการอนุรักษ์ พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)ออนไลน์)

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จัดเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนหันมาสนใจ และเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพันธุ์กรรมพืชที่มีคุณค่าและสรรพคุณต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อมนุษย์มากมาย อันมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมปกป้องพันธุ์กรรมพืช กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืช กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืชกิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์กรรมพืช กิจกรรมศูนย์ข้อมูลพันธุ์กรรมพืช กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช และกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เมื่อมีการรวบรวมพรรณไม้จากต่างถิ่นมาปลูกเพิ่มขึ้น จึงกลายเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาธรรมชาติทางด้านพฤกษศาสตร์ไปโดยปริยาย อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้คนทั่วไปหรืออาจเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ที่ช่วยเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทางหนึ่งด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการจัดตั้ง “ศูนย์อนุรักษ์พัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นตำบลนาคู” ซึ่งถือเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เพื่อให้เด็ก เยาวชน ประชาชนที่สนใจได้ใกล้ชิดกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ได้ค้นคว้าหาความรู้เห็น คุณค่าประโยชน์ และความสวยงามของธรรมชาติอันจะนำไปสู่กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชต่อไป นอกจากนี้ในการลงพื้นที่ชุมชนยังถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชน และประชาชนได้เข้าไปศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในสาขาต่าง ๆ มีการจัดบันทึกวิเคราะห์จัดเก็บและมีกระบวนการในการนำเสนอเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้สาธารณชนได้รู้เกี่ยวกับทรัพยากรและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้ดำเนินการเพื่อสนองพระราชดำริของพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงคาดหวังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้มีโอกาสศึกษาพรรณไม้ เข้าใจและเห็นความสำคัญเกิดความรักในต้นไม้ เกิดความเบิกบานใจที่ได้สัมผัสธรรมชาติ ได้อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เพื่อพัฒนาบุคลากรอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรพันธุ์กรรมพืช โดยมีการใช้ประโยชน์จากพรรณไม้ในการสร้างบรรยากาศในชุมชนให้ร่มรื่นสบายตา กรองมลพิษ และช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายทางด้านจิตใจ

จากเหตุผลตามที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รับสั่งให้เก็บรวบรวม พรรณไม้ท้องถิ่นที่หายากใกล้สูญพันธุ์และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่า มีโอกาสจะสูญหายไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ค่านิยมของมนุษย์ การช่วงชิงทรัพยากรภูมิปัญญา รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคูใต้ได้ดำเนินการศึกษาและสำรวจสภาพความเป็นชุมชนวิถี ชุมชน และภูมิปัญญาชุมชนของตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ด้วยการลงพื้นที่สำรวจ บันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตและเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการปลูกฝังให้มีความรู้และเข้าใจ เห็นคุณค่าของป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญ ตลอดจนรู้จักการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างคุ้มค่าและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาให้อยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็นการปลูกจิตสำนึก กระตุ้นส่งเสริมให้ทุกคนในท้องถิ่นรักถิ่นเกิดของตนเอง

ความสำคัญและที่มาของการสำรวจ

1. ผลการสำรวจทำให้ได้ข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งเป็นข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นใน ด้านพันธุ์พืชและสัตว์ในชุมชน ความเป็นชุมชนวิถีชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสำรวจในการ นำไปพัฒนาชุมชน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลของชุมชนในการดำเนินแผนการพัฒนาชุมชนต่อไป

หลักการ

รู้ทรัพยากร เห็นความหลาย รู้ระบบฐาน

สาระสำคัญ

การสำรวจเก็บรวบรวมและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ชีวภาพ รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของแต่ละท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
2. เพื่อจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการศึกษา

ลำดับการดำเนินงาน

- 1) เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- 2) เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- 3) เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น
- 4) เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน
- 5) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น
- 6) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากสัตว์ในท้องถิ่น
- 7) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

- 8) เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 9) เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
- 10) จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

แนวทางการดำเนินงาน

ลำดับการดำเนินงาน 1 เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นของตน
2. เพื่อให้เห็นศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

กระบวนการดำเนินงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนอาจเป็นโรงเรียนที่อยู่ภายในสังกัดการดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง หรือโรงเรียนที่ดำเนินการเรียนการสอนในเขตพื้นที่ ที่มีการสำรวจการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

2. การสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ต้องได้ไม่น้อยกว่า 80% ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

3. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
4. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
5. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่นในใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 2 เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนลงพื้นที่สอบถามข้อมูล

2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 3 เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล

2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ

3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 4 เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. วิถีชีวิต แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น รอบวัน รอบสัปดาห์ รอบเดือน
รอบปี

2. สืบค้นแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล

3. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 5 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สืบค้นแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล

2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 6. เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สืบค้นแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล

2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 7 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สืบหาแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 7 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 8 เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักถึงการสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สืบหาแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 8 การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 9 เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักและอนุรักษ์ แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สืบหาแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 9 การเก็บข้อมูลภูมิแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 10 จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้
2. เพื่อบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
3. เพื่อจัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้ 9 ใบงาน
2. บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
  - 2.1) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบทะเบียน ใบงานที่ 5 6 7 8 และ 9

2.2) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบโปรแกรม หรือไฟล์ข้อมูลใบงานที่ 1 – 9

3. สรุปและรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นและจัดทำ CD/DVD

พื้นที่การสำรวจ

คือ บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ระยะเวลาการสำรวจ

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน พ.ศ. 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ฐานทรัพยากรท้องถิ่น หมายถึง ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในด้านความเป็นชุมชนวิถี ชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ความเป็นชุมชน หมายถึง ประวัติความเป็นมาของชุมชนการตั้งถิ่นฐาน และแนวปฏิบัติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การใช้ทรัพยากรด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
3. วิถีชุมชน หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตความรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาของคนไทยการประเพณีปฏิบัติการศึกษาอบรมและการสืบทอดวัฒนธรรมจากอดีตถึง ปัจจุบัน
4. ภูมิปัญญาชุมชน หมายถึง ความรู้ความสามารถวิธีการผลงานที่คนในชุมชนได้ค้นคว้า รวบรวม และจัดเป็นความรู้ ถ่ายทอด ปรับปรุง จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดผลผลิตที่ดี ดงามมีคุณค่ามีประโยชน์ สามารถนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตได้ ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เช่น ภาษาและวรรณกรรม ประเพณี ศิลปวัตถุ และศิลปกรรม การแต่งกาย อาหาร เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำมหากิน ที่อยู่อาศัย สมุนไพร และการแพทย์แผนไทย

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาสภาพความเป็นชุมชน วิถีชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบ้านนาคูใต้ ผู้สำรวจได้ดำเนินการสำรวจ และศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

1.1 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริกับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวังให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้น

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้เริ่มดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการโครงการสวนพระองค์ฯ สำหรับงบประมาณดำเนินงานนั้น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อเป็นการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้สนับสนุนให้กับโครงการสวนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยจัดตั้งธนาคารพืชขึ้นในปี พ.ศ. 2536 สำหรับเก็บรักษาพันธุกรรมพืชที่เป็นเมล็ดและเนื้อเยื่อ และสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานทุกกิจกรรมของโครงการ พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ได้มีการกำหนดแนวทางและกรอบกิจกรรม 8 กิจกรรม ที่อยู่ภายใต้ 3 กรอบการดำเนินงาน

กรอบที่ 1 การเรียนรู้ทรัพยากร เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนา และด้านการบริหารจัดการด้านปกป้องทรัพยากรของประเทศ จึงต้องมีการเรียนรู้ทรัพยากรในพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิมที่ปกปักษ์รักษาไว้ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกปักษ์พันธุกรรมพืช กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช

กรอบที่ 2 การใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานศึกษาวิจัย และประเมินศักยภาพของทรัพยากรต่าง ๆ ใน อพ.สธ. ทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกัน รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ อพ.สธ. ให้เป็นเอกภาพ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายตามแนวพระราชดำริ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานได้แก่ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช

กรอบที่ 3 การสร้างจิตสำนึกเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะเยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชพรรณไม้ และการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประเทศ จนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนชาวไทย โดยการจัดกิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

1.2 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมสนับสนุนงานของ อพ.สธ. ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของทุนสนับสนุน หรือ ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ อพ.สธ. โดยอยู่ในกรอบของ แผนแม่บท อพ.สธ. นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนได้สมัครเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยมีคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาให้คำแนะนำ และให้ แนวทางการศึกษา ได้แก่ ชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. และชมรมคณะ ปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. ซึ่งจะเป็น ผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศให้แก่เยาวชน และ ประชาชนชาวไทยต่อไป โดยที่ อพ.สธ. ประสานงานหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริให้ดำเนินการใน กิจกรรมนี้ โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเป็นระยะๆ ละ 5 ปี ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงาน ตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วนของหน่วยงานตนเองให้ชัดเจน พร้อม ทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

2. แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีสายพระเนตรยาวไกลทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชในปี พ.ศ.2503 ทรงอนุรักษ์ต้นยางนาในปี พ.ศ.2504 ทรงให้นำพรรณไม้จากภูมิภาคต่าง ๆ มา ปลูกไว้ในสวนจิตรลดาเพื่อเป็นแหล่งศึกษา และทรงมีโครงการในพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และ พัฒนาทรัพยากร ต่อมาในปี พ.ศ.2535 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบทอดพระ ราชปณิธานต่อ โดยมีพระราชดำริกับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืช พรรณของประเทศโดย พระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการ จัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้นในปี พ.ศ.2536 – พ.ศ.2549 โดยรับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และเป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับเลขาธิการ พระราชวัง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 และต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ.2550 สำนักพระราชวังดำเนินการจัดสรร งบประมาณให้ และให้ อพ.สธ. ดำเนินการแยกจากโครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

2.1 วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

นวรรตน์ ไตรรักษ์ (2549) หลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การอนุรักษ์ทางตรงและการอนุรักษ์ทางอ้อม การอนุรักษ์ทางตรง มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. การปกป้องรักษา คัมครอง (Presevation) การปกป้องรักษา หมายถึง การรักษา ทรัพยากร นั้นให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติ การอนุรักษ์แบบนี้มักใช้กับทรัพยากรที่หายาก เช่น สัตว์ที่หายาก วิถีชีวิตที่ สบายงาม วิธีการนี้จำเป็นมาก เนื่องจากเป็นวิธีที่จะรักษาทรัพยากรให้คง อยู่ทั้งปริมาณ และคุณภาพ เช่น การ จัดอุทยานแห่งชาติ จะมีการรักษาพันธุ์สัตว์ พันธุ์ไม้ ตลอดจนธรรมชาติที่ดีวิธีหนึ่ง

2. การบูรณะ การปฏิสังขรณ์ การซ่อมแซม หรือการสร้างขึ้นใหม่ (Restoration) วิธีการอนุรักษ์ แบบนี้ใช้กับทรัพยากรธรรมชาติได้หลายชนิด เช่น ป่าไม้ถูกทำลายไปอาจปลูกขึ้นทดแทน หรือสัตว์ป่าสงวนที่ ถูกล่าจนเกือบสูญพันธุ์ ก็อาจช่วยขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น หรือการบูรณะวัตถุโบราณให้อยู่ในสภาพที่ดี การอนุรักษ์ วิธีนี้จะต้องคำนึงถึงสมดุลธรรมชาติด้วย ให้มีในปริมาณที่พอเหมาะ การบูรณะคล้ายกับการปกป้องรักษา เพื่อให้ทรัพยากรยังคงมีอยู่ตลอดไป

2.2.1 การปรับปรุงของเดิมให้มีประสิทธิภาพหรือมีประโยชน์มากกว่าเก่า วิธีการอนุรักษ์ แบบนี้ถือหลักปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลผลิตสูงกว่าระดับธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบริเวณ ทะเลทราย ซึ่งเดิมไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ให้ทำการเพาะปลูกได้ และมีผลผลิตเพิ่มขึ้น หรือการสร้าง

เขื่อนกั้นน้ำ เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกได้มากขึ้นและมีประสิทธิภาพขึ้น การผลิตและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเมื่อใช้หมดไปแล้วไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ จึงควรใช้ทรัพยากรประเภทนี้อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็น ราก ใบ ดอก ผล หรือส่วนต่าง ๆ

2.2.2 การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทน วิธีการนี้ใช้กับทรัพยากรที่มีมากมาทดแทนทรัพยากรที่มีน้อย โดยการใช้ทรัพยากรที่หาง่ายแทนทรัพยากรที่หายาก วิธีนี้อาจประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาทดแทนก็ได้

2.2.3 การนำกลับมาใช้ใหม่ การอนุรักษ์ทรัพยากรแบบนี้ทำให้ลดการใช้ทรัพยากรลงแทนที่จะใช้ทรัพยากรใหม่อยู่ตลอดเวลา ก็เอาของเก่ากลับมาใช้ใหม่ เช่น ทรัพยากรประเภทโลหะต่าง ๆ หรือประเภทกระดาษและแก้ว เป็นต้น

2.2.4 การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใหม่ วิธีการอนุรักษ์แบบนี้จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติลง เช่น การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ การใช้ยางเทียมแทนทรัพยากรธรรมชาติบางอย่าง

2.2.5 การหาประโยชน์จากสิ่งที่เราได้เปล่าหรือลงทุนน้อยการอนุรักษ์แบบนี้ตัวอย่าง เช่น การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำตกจะช่วยประหยัดน้ำมันในการผลิตไฟฟ้า การใช้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ตากแห้งผลิตผลทางการเกษตรก็มีส่วนช่วยประหยัดน้ำมันหรือพลังงานอื่น ๆ ได้ เช่น การตรวจสอบปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร การศึกษาถึงปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร ทำให้เรารู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รู้จักใช้ทรัพยากรทดแทนและรู้จัก บำรุงรักษาทรัพยากรนั้นให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

การอนุรักษ์ทางอ้อม ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติส่วนรวม ดังนั้นทุกคนควรร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรโดยวิธีการต่างๆ เช่น 1) เอกชนควรให้ความร่วมมือในรูปแบบของสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาคมสงวนพันธุ์สัตว์ป่าหรือโดยการให้ทุนสนับสนุนผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 2) รัฐบาลออกกฎหมายควบคุมกฎหมายที่จะต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นแก่ตัวเข้าไปทำลายประโยชน์ส่วนรวมได้ เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดจึงจะเกิดผลดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) ให้การศึกษาทำให้คนในสังคมมีความรู้ ความรับผิดชอบรู้ถึง ประโยชน์และโทษของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจะได้ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่หรือใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีการ

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น และการจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากร ท้องถิ่น บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน เช่น การประกอบอาชีพ ข้อมูลด้านกายภาพ ประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน การใช้ประโยชน์ของพืช การใช้ประโยชน์ของสัตว์ การใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และโบราณคดีที่อยู่ในบ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้ดำเนินการสำรวจตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ

1. ดินสอ
2. ปากกา
3. กระดาษ
4. สายวัด
5. ตลับเมตร
6. กล้องถ่ายรูป
7. โทรศัพท์มือถือ
8. ใบงาน
9. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการในการสำรวจและรวบรวมข้อมูล

1. ประชุมวางแผนการดำเนินงาน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อมอบหมายงาน
3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. ทำหนังสือแจ้งหมู่บ้าน
5. ประชุมชี้แจงในหมู่บ้าน
6. ลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูล
7. จัดทำรูปเล่มรายงานผลการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน

วิธีการใบงานที่ 1 เรื่องการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
  - 1.3 ผู้รู้ในชุมชนที่อยู่มานาน
  - 1.4 หน่วยงานในท้องถิ่นนั้น /บ้าน วัด โรงเรียน รพ.สต.

2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 ทะเบียนราษฎร์จากอำเภอ
  - 2.2 แผนพัฒนาท้องถิ่น
  - 2.3 แผนชุมชน
  - 2.4 ระบบสารสนเทศ
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนในหมู่บ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
  - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
  - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
  - 2.4 website
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้านและประชาชน
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
  - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
  - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สอบถาม/สัมภาษณ์ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน และวิถีชุมชน
  - 3.2 ลงพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรมในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์พืชในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
  - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของพืช
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์พืช
  - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 5
  - 3.3 นำข้อมูลพืช จัดทำทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
  - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของสัตว์หรือผู้มีอาชีพเลี้ยงสัตว์
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์
  - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 6
  - 3.3 นำข้อมูลสัตว์ จัดทำทะเบียนสัตว์ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 7 เรื่อง การเก็บข้อมูลชีวภาพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
  - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้านเจ้าของชีวภาพ
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลชีวภาพในท้องถิ่น
  - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 7
  - 3.3 นำข้อมูลชีวภาพที่ได้จัดทำทะเบียนชีวภาพในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 8 เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
  - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้านเจ้าของภูมิปัญญา
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
  - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 8
  - 3.3 นำข้อมูลภูมิปัญญาที่ได้จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 9 เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
  - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน ผู้อาวุโสในท้องถิ่น
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
  - 2.2 องค์การบริหารส่วนตำบล
  - 2.3 สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอ วัด
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
  - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 9
  - 3.3 นำข้อมูลสัตว์ จัดทำทะเบียนสัตว์ในชุมชน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. การวางแผนด้านข้อมูล ผู้ศึกษาได้วางแผนเก็บข้อมูลการสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ดังนี้
  - 1.1 ฐานทรัพยากรท้องถิ่นเป้าหมาย คือ บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่สำรวจทั้งหมู่บ้านในปีงบประมาณ 2566 โดยเก็บ รวบรวมข้อมูลเชิงลึกละเอียดและถูกต้องครบถ้วน
  - 1.2 เริ่มสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ ถึง เมษายน 2566
  - 1.3 นำแบบเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงาน มาวิเคราะห์เป็นประเด็น ต่าง ๆ เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลทางภาคสนาม โดยมีหัวข้อสำคัญตามลำดับใบงาน ดังนี้

- ใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น
- ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน
- ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน
- ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน
- ใบงานที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่น ๆ ทะเบียนชีวภาพอื่น ๆ ในชุมชน
- ใบงานที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ใบงานที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

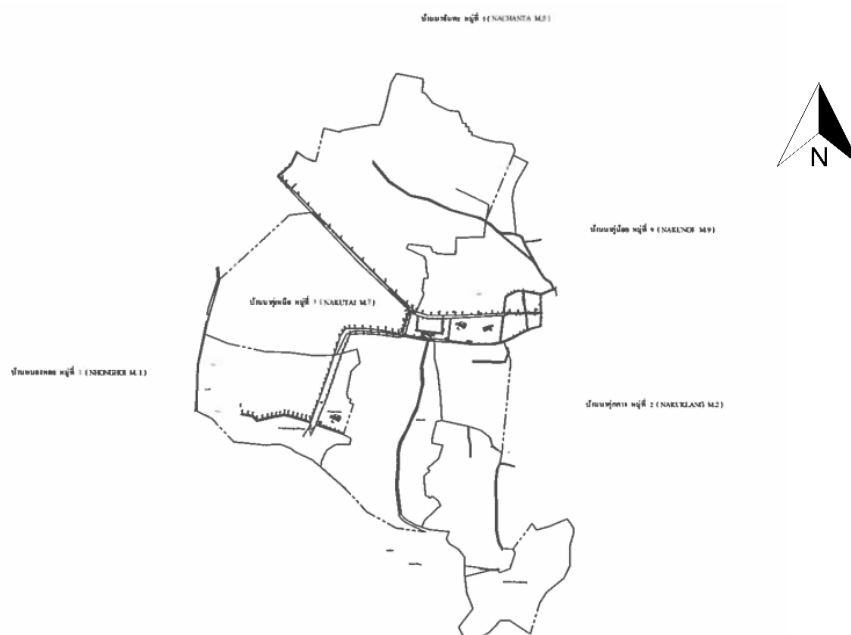
1.4 จัดการประชุมหมู่บ้าน ครั้งที่ 1 เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในบ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

2. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคล ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา และข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่เพื่อให้เกิดความชัดเจน เพื่อความมั่นใจในการรวบรวมข้อมูลสำหรับเป็นฐานข้อมูลของชุมชนต่อไป

3. การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่เป้าหมาย โรงเรียนบ้านนาคูได้เข้าไปในพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ตลอดจนได้ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน ผู้รู้ ผู้เฒ่า ผู้แก่ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่จะทำการศึกษา

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ชื่อที่ชาวบ้านเรียกบ้านนาคู ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พิกัดทางภูมิศาสตร์ ละติจูดที่ 16.968827 N ลองจิจูดที่ 104.536165 E

ภาพที่ 1 แผนที่สังเขปของบ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

1. จำนวนประชากร

บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 198 ครัวเรือน มีพื้นที่ 2,585 ไร่ และมีจำนวนประชากร ดังนี้

ช่วงอายุ	จำนวนประชากร (คน)		
	เพศชาย	เพศหญิง	รวม
0 – 14 ปี	31	28	59
15 – 25 ปี	30	36	66
26 – 49 ปี	103	89	192
50 – 59 ปี	40	49	89
60 ปีขึ้นไป	38	47	85
รวม	242	249	491

2. ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

2.1 ระดับก่อนประถมศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนาคู มีนายอนุชิต หงษ์สุวรรณ เป็นหัวหน้าสถานศึกษา โดยมีครูจำนวน 3 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 4 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 74 คน แบ่งออกเป็นนักเรียนชาย 37 คน และนักเรียนหญิง 37 คน

ภาพที่ 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนาคู

2.2 ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส)

โรงเรียนบ้านนาคู มีนางอินทรา ชูศรีทอง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีครู 10 คน นักเรียน 135 คน เป็นนักเรียนชาย 74 คน นักเรียนหญิง 61 คน

ภาพที่ 3 โรงเรียนบ้านนาคู

3. ข้อมูลการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ตั้งอยู่ที่ 88 หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยมีผู้บริหาร คือ นายพิมะ แสงมณี ดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู

ภาพที่ 4 ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู

4. สถานพยาบาล

บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาคู

ภาพที่ 5 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาคู

5. การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลนาคู๋ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยบ้านนาคู๋ใต้หมู่ที่ 7 มีพื้นที่ทำนา 2,830 ไร่ ของจำนวนประชากร 137 ครอบครัว และทำปศุสัตว์ คือ มีการเลี้ยงโคจำนวน 55 ตัว กระบือจำนวน 24 ตัว ไก่จำนวน 343 ตัว และสุกรจำนวน 32 ตัว

ภาพที่ 6 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำนา

ภาพที่ 7 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์

6. การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์

บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 มี ร้านค้าต่าง ๆ จำนวน 4 แห่ง ดังนี้

ภาพที่ 8 ร้านค้า นางจันทะพร แสงแก้ว บ้านเลขที่ 15 หมู่ 7

ภาพที่ 9 ร้านค้า นางมาลินี บุญรอด บ้านเลขที่ 18 หมู่ 7

ภาพที่ 10 ร้านค้า นางลำพร วงศ์ศรีชา บ้านเลขที่ 90 หมู่ 7

ภาพที่ 11 ร้านค้า นางแหลมราช นิยม บ้านเลขที่ 51 หมู่ 7

7. สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูง

- ทิศเหนือติดกับบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1
- ทิศใต้ติดกับตำบลพิมาน
- ทิศตะวันออกติดบ้านนาคู่กลาง หมู่ที่ 2
- ทิศตะวันตกติดบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1

สังคมพืช พืชที่พบกระจายโดยทั่วไป มีมะม่วง ไม้กระถิน อ้อย ยางพารา สะเดา ไม้ประดู่ ไม้คุณทึก ไม้จามจุรี

8. ลักษณะดิน

กลุ่มดินชุดที่ 37 ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบถึงลึกมาก ที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตฤตุนำ กำนืด ดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

9. แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

- หนองม่วง พิกัดทางภูมิศาสตร์ ละติจูด 16.974035 ลองจิจูด 104.566512 โดยมีขนาด ความกว้าง 0.25 กิโลเมตร ความยาว 0.30 กิโลเมตร และมีน้ำตลอดทั้งปี

ภาพที่ 12 หนองม่วง

- หนองกอก พิกัดทางภูมิศาสตร์ ละติจูด 16.963293 ลองจิจูด 104.531238 โดยมีขนาด ความกว้าง 0.54 กิโลเมตร ความยาว 0.78 กิโลเมตร และมีน้ำตลอดทั้งปี

ภาพที่ 13 หนองกอก

- หนองขอนก้านเหลืองใหญ่ พิกัดทางภูมิศาสตร์ ละติจูด 16.970808 ลองจิจูด 104.536143 โดยมีขนาด ความกว้าง 0.57 กิโลเมตร ความยาว 0.49 กิโลเมตร และมีน้ำตลอดทั้งปี

ภาพที่ 14 หนองขอนก้านเหลืองใหญ่

- สระน้ำพระทัยในหลวง พิกัดทางภูมิศาสตร์ ละติจูด 16.5820198 ลองจิจูด 104.3140182 ขนาด ความกว้าง 0.16 กิโลเมตร ความยาว 0.25 กิโลเมตร และมีน้ำตลอดทั้งปี

ภาพที่ 15 สระน้ำพระทัยในหลวง

- ประตูระบายน้ำบ้านนาคู่ พิกัดทางภูมิศาสตร์ ละติจูด 16.5742961 ลองจิจูด 104.3131958 ขนาดความกว้าง 0.04 กิโลเมตร ความยาว 0.25 กิโลเมตร โดยมีน้ำตลอดทั้งปี เป็นโครงการหนึ่งของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ ตามพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร-นครพนม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงมีพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการและก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ เพื่อช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรจากน้ำท่วมในฤดูฝน และขาดแคลนน้ำทำการเกษตรในฤดูแล้ง

ภาพที่ 16 ประตูระบายน้ำบ้านนาคู่

10. ปริมาณและคุณภาพน้ำ

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 300 – 400 มิลลิเมตรต่อปี โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุด 400 มิลลิเมตร ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม และมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุด 200 มิลลิเมตร ในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งน้ำจะแห้งช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม และอาจมีน้ำท่วมในช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม ซึ่งเป็นน้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

11. อุณหภูมิ

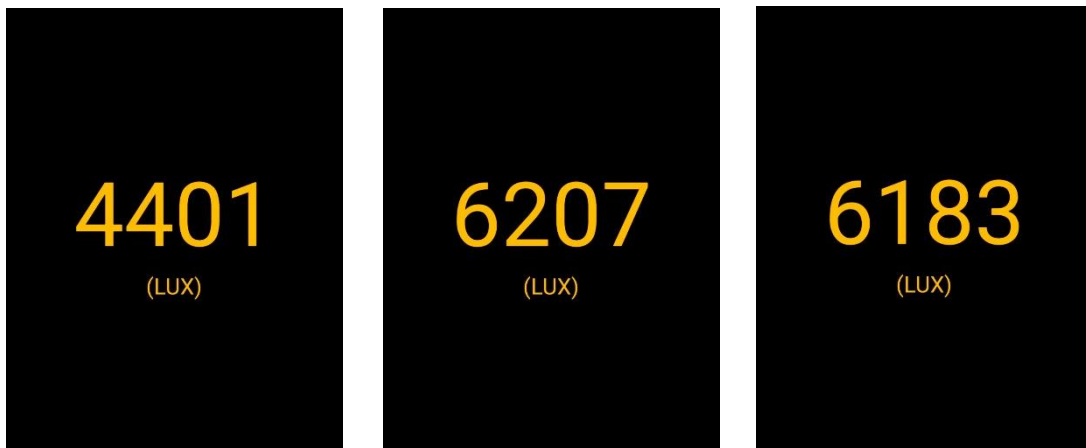
อุณหภูมิของบ้านนาคู่ได้ หมู่ที่ 7 ช่วงเช้าประมาณ 28 องศาเซลเซียส ช่วงเที่ยง 36 องศาเซลเซียส ช่วงเย็น 35 องศาเซลเซียส ซึ่งอุณหภูมิสูงสุดอยู่ที่ 37 องศาเซลเซียส และต่ำสุด 28 องศาเซลเซียส ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน

ภาพที่ 17 แสดงอุณหภูมิ

12. ความเข้มแสง

ความเข้มแสงช่วงเช้า 4401 ลักซ์ ช่วงเที่ยงอยู่ที่ 6207 ลักซ์ และช่วงเย็น 6183 ลักซ์

ภาพที่ 18 แสดงความเข้มของแสง

ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน

บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม แยกออกมาจากบ้านนาคูกลาง หมู่ที่ 2 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เมื่อ พ.ศ. 2517 ดังนั้นกำนันตำบลนาคูในขณะนั้น คือ นายสง่า วงศ์ศรีชา จึงได้ประกาศให้ราษฎรบ้านนาคูใต้ทราบโดยทั่วกัน และได้มีการเลือกผู้นำหมู่บ้านฝ่ายปกครอง เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ มาปกครองหมู่บ้าน นายสง่า วงศ์ศรีชา จึงประกาศให้เลือกผู้ใหญ่บ้านของราษฎรบ้านนาคูใต้ ขึ้นใน พ.ศ. 2517

- คนที่ 1 นายผ่าน วงศ์คำจันทร์ เป็นผู้ใหญ่บ้านฝ่ายการปกครองดำรงตำแหน่งยาวนานจนครบวาระ
- คนที่ 2 นายถวิล หาญมนตรี เป็นผู้ใหญ่บ้านฝ่ายการปกครองดำรงตำแหน่งยาวนานจนครบวาระ
- คนที่ 3 นายล้วน สิมะลี เป็นผู้ใหญ่บ้านฝ่ายการปกครองดำรงตำแหน่งยาวนานจนครบวาระ
- คนที่ 4 นายวาง วงศ์คำจันทร์ เป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวน 12 ปี จึงลาออกมาทำธุรกิจส่วนตัว
- คนที่ 5 นายใจ บริสุทธิ์ เป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นคนปัจจุบัน

บ้านนาคูใต้มีผู้ทรงคุณวุฒิ คนแรกคือ นายสมภพ หาญมนตรี ในปี พ.ศ.2517 ต่อมาได้มีการเลือกตั้ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายอ่อน ฟ้าหิม เป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในปี พ.ศ.2516
2. นายยาม วงศ์ศรีชา เป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในปี พ.ศ.2516 - พ.ศ.2520
3. นายอ่อน ฟ้าหิม เป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมัยที่ 2
4. นายยาม วงศ์ศรีชา เป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมัยที่ 2 จนครบวาระ
5. นายวาง วงศ์คำจันทร์ พ.ศ.2524
6. นายวิสมา วงศ์ศรีชา พ.ศ.2528
7. นายใจ บริสุทธิ์ พ.ศ.2532

ในปี พ.ศ. 2560 นายใจ บริสุทธิ์ ได้ลงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านของราษฎรบ้านนาคูใต้ เนื่องจากมีการประกาศรับสมัครผู้ใหญ่บ้าน บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ในวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2560 เมื่อหมดเขตรับสมัครเลือกตั้ง มีผู้ลงสมัครเพียงคนเดียว คือ นายใจ บริสุทธิ์ จึงทำให้ได้รับตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2560 มาจนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล คือ นายวิจิตร สิมะลี อายุ 80 ปี เป็นข้าราชการบำนาญ อยู่บ้านเลขที่ 10 หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

วิถีชีวิตรายบุคคล

นางสาวเพลิน ยืนยง อายุ 70 ปี ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 149 หมู่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม หลังจากช่วงทำนานางสาวเพลิน ยืนยง จะทอผ้าเป็นอาชีพเสริม ซึ่งเป็นอาชีพที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง นอกจากการทำนาและทอเสื่อก็กก็จะเข้าร่วมกิจกรรมทำบุญตักบาตรในวันพระ ณ วัดฟ้าขึ้นสุวรรณตมภา ร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งร่วมกิจกรรมฮีตสิบสองคองสิบสี่ รวมถึงเข้าร่วมประเพณีและวัฒนธรรมในหมู่บ้านและชุมชนอยู่เป็นประจำ

ภาพที่ 19 แสดงวิถีชีวิตรายบุคคล ของ นางสาวเพลิน ยืนยง

นายคันที เชื้อคำเพ็ง อายุ 71 ปี อาศัยอยู่ที่ บ้านเลขที่ 161 หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรปลูกข้าว ทำนา ซึ่งนอกจากทำนาแล้ว ยังหาเลี้ยงชีพด้วยการจักสาน โดยนำไม้ไผ่มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น กระจิบข้าว ตะกร้าที่มีหลากหลายรูปทรง และยังเป็นนักกิจกรรมที่คอยเข้าร่วมประชุม ประชาคมหมู่บ้านทุกเดือน เพื่อออกความคิดเห็นในการกันร่วมพัฒนาหมู่บ้าน งานประเพณีและวัฒนธรรมในหมู่บ้าน เช่น ประเพณีบุญผะเหวด ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง

ภาพที่ 20 แสดงวิถีชีวิตรายบุคคล ของ นายคันที เชื้อคำเพ็ง

วิถีชีวิตหมู่บ้าน

วิถีชีวิตของบ้านนาคูใต้หมู่ที่ 7 ตลอดทั้งปีจะมีงานบุญ วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นทั้งปี ซึ่งชาวบ้านยังคงสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นสืบมา ดังนี้ เดือนมกราคม บุญข้าวกำ่า พิธีเหยา เดือนกุมภาพันธ์ บุญคุณลาน เดือนมีนาคม บุญข้าวจี เดือนเมษายน บุญพระเวส เดือนพฤษภาคม บุญสร้งน้ำพระ เดือนมิถุนายน บุญบั้งไฟ เดือนกรกฎาคม บุญข้าฮะ (ฮิต-คอง) เดือนสิงหาคม บุญเข้าพรรษา เดือนกันยายน บุญข้าวประดับดิน เดือนตุลาคม บุญข้าวสาก เดือนพฤศจิกายน บุญออกพรรษา เดือนธันวาคม บุญกฐิน

บุญพระเวส (บุญผะเหวด)

บุญสร้งน้ำพระวันสงกรานต์

พิธีเหยา (หมอเหยา)

ภาพที่ 21 แสดงวิถีชีวิตหมู่บ้านและชุมชน

การสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566 พบพืช 11 ชนิด คือ กล้วยน้ำว่า มะรุม มะกอกน้ำ ข่า มะเขือขื่น หมากเกลี้ยง(ส้มโอ) หมากลิ้นจี่(ลิ้นจี่) ลำไย กระจู่มะม่วงหาวมะนาวโห่ มอนไซ้ (แอปเปิ้ลเขมร)

1. ชื่อชนิดพืช   กล้วยน้ำว่า
 ชื่อวิทยาศาสตร์   Musa Paradisiaca L.   วงศ์   MUSACEAE
 รหัสพรรณไม้   8-6480705-07-009/9
 ลักษณะวิสัย   ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ล้มลุก ลำต้นสั้นอยู่ใต้ดิน กาบเรียงเวียนซ้อนกันสีเขียวอ่อน ใบเป็นใบเดี่ยวขนาดใหญ่ ดอกออกเป็นช่อที่ปลาย เรียกว่า หัวปลี ผลเป็นรูปรี ผิวเรียบ ปลายเป็นจุก ออกผลเป็นแผงหรือหวี ผลสุกเปลือกจะเป็นสีเหลือง

บริเวณที่พบ   บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude)   16.969210   ลองจิจูด (Longitude)   104.540425

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.30 เมตร ความสูง 1 เมตร

สถานภาพ   พืชที่พบทั่วไป   จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกสามารถนำมารับประทานได้ มีรสหวาน

ยารักษาโรค   ใช้กับคน ผลรักษาโรคกระเพาะ แก้อท้องเสีย แก้โรคบิด

ความสำคัญของพืช   เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล   นางลินทอง วงศ์ศรีชา   อายุ   56   ปี   อาชีพ   ค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน   บ้านนาคูใต้   ที่อยู่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล   นางลินทอง วงศ์ศรีชา   อายุ   56   ปี   อาชีพ   ค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน   บ้านนาคูใต้   ที่อยู่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ด้านหน้าใบ

ด้านหลังใบ

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

ภาพที่ 22 กล้วยน้ำว่า รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-009/9

2. ชื่อชนิดพืช กล้วยน้ำว่า
 ชื่อวิทยาศาสตร์ Musa Paradisiaca L. วงศ์ MUSACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-009/10
 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ล้มลุก ลำต้นสั้นอยู่ใต้ดิน กาบเรียงเวียนซ้อนกันสีเขียวอ่อน ใบเป็นใบเดี่ยวขนาดใหญ่ ดอกออกเป็นช่อที่ปลาย เรียกว่า หัวปลี ผลเป็นรูปรี ผิวเรียบ ปลายเป็นจุก ออกผลเป็นแผงหรือหวี ผลสุกเปลือกจะเป็นสีเหลือง

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.969397 ลองจิจูด (Longitude) 104.538958

อายุประมาณ 2 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.50 เมตร ความสูง 2 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกสามารถนำมารับประทานได้ มีรสหวาน

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลรักษาโรคกระเพาะ แก้อท้องเสีย แก้โรคบิด

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายลั่น วงศ์ศรีชา อายุ 75 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายลั่น วงศ์ศรีชา อายุ 75 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ใบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ภาพที่ 23 กล้ายน้ำว่า รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-009/10

3. ชื่อชนิดพืช กล้ายน้ำว่า
 ชื่อวิทยาศาสตร์ Musa Paradisiaca L. วงศ์ MUSACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-009/11
 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ล้มลุก ลำต้นสั้นอยู่ใต้ดิน กาบเรียงเวียนซ้อนกันสีเขียวอ่อน ใบเป็นใบเดี่ยวขนาดใหญ่ ดอกออกเป็นช่อที่ปลาย เรียกว่า หัวปลี ผลเป็นรูปรี ผิวเรียบ ปลายเป็นจุก ออกผลเป็นแผงหรือหวี ผลสุกเปลือกจะเป็นสีเหลือง

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 45 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.584493 ลองจิจูด (Longitude) 104.3216424

อายุประมาณ 4 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.30 เมตร ความสูง 3 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกสามารถนำมารับประทานได้ มีรสหวาน

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลรักษาโรคกระเพาะ แก้อท้องเสีย แก้โรคบิด

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางคาม วงศ์ศรีชา อายุ 64 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 45 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางคาม วงศ์ศรีชา อายุ 64 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 45 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ใบด้านบน

ใบด้านล่าง

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

4. ชื่อชนิดพืช มะรุม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Moringa oleifera* Lam. วงศ์ MORINGACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-017/1

ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้น ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นเป็นพุ่มโปร่ง เปลือกแตกร่อน สีน้ำตาลอ่อนปนเทา ใบย่อยรูปไข่ หรือรูปรี ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ ผลเป็นฝักทรงกระบอกกลมมีรอยคอดตามแนวเมล็ด

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 133 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.581217 ลองจิจูด (Longitude) 104.322161

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.25 เมตร ความสูง 2.5 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลหรือฝักสามารถนำมาประกอบอาหารได้ เช่น แกงส้มมะรุม

ยารักษาโรค ใช้กับคน ดอก เป็นยาบำรุง ขับปัสสาวะ เมล็ด แก้ไข้ แก้หอบ

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางกลอยใจ ศรีหานาม อายุ 75 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 133 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางกลอยใจ ศรีหานาม อายุ 75 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 133 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ด้านหน้าใบ

ด้านหลังใบ

ผล

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

5. ชื่อชนิดพืช มะกอกน้ำ
 ชื่อวิทยาศาสตร์ Elaeocarpus hygrophilus Kurz T วงศ์ ELAEOCARPACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6580705-07-104/1
 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้นขนาดใหญ่ ทรงพุ่มกลมค่อนข้างทึบ เปลือกลำต้น สีน้ำตาลแดง ใบเป็นใบเดี่ยวขอบใบเป็นหยักเล็กน้อย ดอก ออกเป็นช่อตรงซอกใบ ผลทรงกลมรีสีเขียวอ่อน

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 21 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.589686 ลองจิจูด (Longitude) 104.322091

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.32 เมตร ความสูง 2.5 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผล ใช้ตองน้ำเกลือ รับประทานเป็นอาหารแทนมะกอกฝรั่ง

ยารักษาโรค ใช้กับคน ดอก แก้วริดสีดวงในลำคอ

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางแดง ศรีหานาม อายุ 65 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 21 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางแดง ศรีหานาม อายุ 65 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 21 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ด้านหน้าใบ

ด้านหลังใบ

ดอก

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

ภาพที่ 26 มะกอกน้ำ รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-104/1

6. ชื่อชนิดพืช ช่า
 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Alpinia galanga* (L.) Willd. วงศ์ ZINGIBERACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-004/53
 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ล้มลุก มีลำต้นใต้ดินเรียกว่าเหง้า มีข้อและปล้องชัดเจน ใบเป็นใบเดี่ยว แตกใบเวียนรอบต้น ดอกออกเป็นช่อตรงปลายยอด ผล ลักษณะรูปทรงกระบอกหรือกลมรี

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 56 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.588016 ลองจิจูด (Longitude) 104.3216363

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.17 เมตร ความสูง 1.6 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร เหง้า ใช้ประกอบอาหาร เช่น ต้มช่าไก่ ดอก สามารถนำมาลวกรับประทานได้
 ยารักษาโรค ใช้กับคน ผล ช่วยย่อยอาหาร แก้ปวดท้อง

ความสำคัญของพืช พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายพงศ์กรณ์ วงศ์ศรีชา อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 56 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

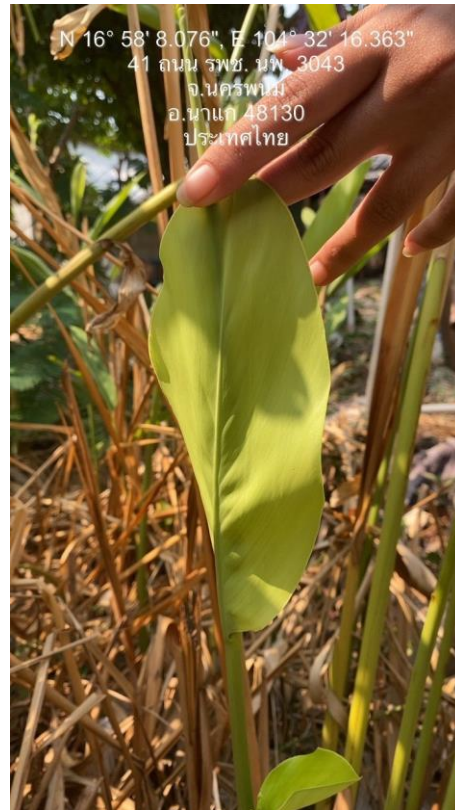
ชื่อ-สกุล นายพงศ์กรณ์ วงศ์ศรีชา อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 56 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ใบด้านบน

ใบด้านล่าง

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

ภาพที่ 27 ข้า รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-004/53

7. ชื่อชนิดพืช มะเขือขื่น

ชื่อวิทยาศาสตร์ Solanum incanum L. วงศ์ SOLANACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-105/1

ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ล้มลุก กิ่งไม้พุ่มขนาดเล็ก ตามลำต้นมีหนามสั้น ใบ เป็นใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ดอกออกเป็นช่อสั้นแบบช่อกระจุก กลีบสีม่วง ผลรูปทรงกลม เมื่อสุกมีสีเหลืองสด

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 115 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.587807 ลองจิจูด (Longitude) 104.3215754

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.04 เมตร ความสูง 1.3 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผล ใช้ประกอบอาหาร เช่น ส้มตำ

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผล มีสรรพคุณเป็นยากัดเสมหะ

ความสำคัญของพืช พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายเวช วงศ์คำจันทร์ อายุ 63 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 115 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายเวช วงศ์คำจันทร์ อายุ 63 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 115 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ด้านหน้าใบ

ด้านหลังใบ

ดอก

ผล

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

ภาพที่ 28 มะเขือขึ้น รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-105/1

8. ชื่อชนิดพืช   หมากเงี้ยว (ส้มโอ)
 ชื่อวิทยาศาสตร์   Citrus maxima Burm   วงศ์   RUTACEAE
 รหัสพรรณไม้   8-6480705-07-074/5
 ลักษณะวิสัย   ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช   ไม้ต้นขนาดกลาง มีหนามตามกิ่งใหญ่ ใบเป็นใบเดี่ยว ที่ผิวใบมีต่อมน้ำมัน ดอกสีครีมออกเป็นกระจุกหรือเดี่ยว ผลขนาดใหญ่ มีรูปทรงกลมแป้น มีเปลือกหนา

บริเวณที่พบ   บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 93 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude)   16.5814118   ลองจิจูด (Longitude)   104.3216614

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.20 เมตร ความสูง 3.5 เมตร

สถานภาพ   พืชที่พบทั่วไป   จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผล รับประทานเป็นผลไม้

ยารักษาโรค   ใช้กับคน รากและเมล็ด ช่วยแก้หวัด

ความสำคัญของพืช   พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล   นางมัสสา ศรีแสน   อายุ   35   ปี   อาชีพ   เกษตรกร

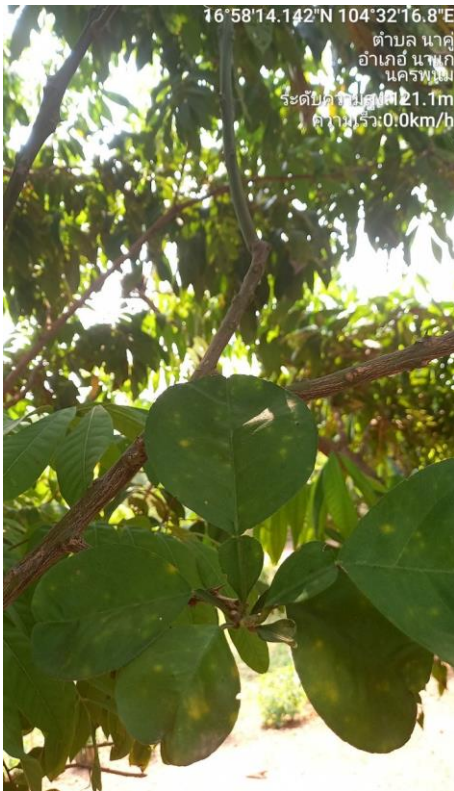
ชื่อหมู่บ้าน   บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 93 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล   นางมัสสา ศรีแสน   อายุ   35   ปี   อาชีพ   เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน   บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 93 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ใบด้านบน

ใบด้านล่าง

ลำต้น

ลักษณะนิสัย

ภาพที่ 29 หมากเกี้ยว (ส้มโอ) รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-074/5

9. ชื่อชนิดพืช   หมากลิ้นจี่ (ลิ้นจี่)
 ชื่อวิทยาศาสตร์   *Litchi chinensis* sonn วงศ์   SAPINDACEAE
 รหัสพรรณไม้   8-6480705-07-052/6
 ลักษณะวิสัย   ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้น เรือนยอดกลม เปลือกค่อนข้างเรียบสีเทา ใบ ประกอบแบบขนนก
 เรียงสลับ ดอก ช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่ง ผลสดรูปทรงกลม-รูปไข่ผิวขรุขระ ผลสุกมีสีแดงสด

บริเวณที่พบ   บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude)   16.5814118   ลองจิจูด (Longitude)   104.3216614

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.19 เมตร ความสูง 3 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผล รับประทานเป็นผลไม้

ยารักษาโรค ใช้กับคน เมล็ด ช่วยลดอาการปวดต่าง ๆ

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางชุลีรัตน์ มากปาน อายุ 48 ปี อาชีพ ค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางชุลีรัตน์ มากปาน อายุ 48 ปี อาชีพ ค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

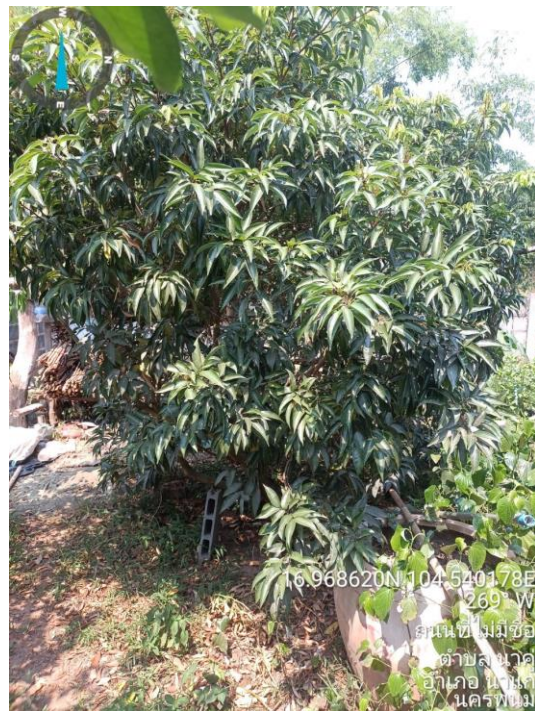
ด้านหน้าใบ

ด้านหลังใบ

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

ภาพที่ 30 หมากลิ้นจี่ (ลิ้นจี่) รหัสพรรณไม้ 8-6480705-7-052/6

10. ชื่อชนิดพืช ลำไย
 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dimocarpus longan* Lour. วงศ์ SAPINDACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-043/8
 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้น เรือนยอดทรงพุ่มเป็นรูปร่ม เปลือกลำต้นสีน้ำตาลผสมสีเทา ลักษณะ
 ขรุขระ มีใบสีเขียว ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่จัดเปลือกจะมีสีน้ำตาล

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 89 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.968831 ลองจิจูด (Longitude) 104.538444

อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 1.20 เมตร ความสูง 6 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผล มีรสหวาน รับประทานเป็นผลไม้ หรือทำเป็นขนม เช่น ข้าวเหนียวเปียกลำไย
 ยารักษาโรค ใช้กับคน ดอกช่วยในการขับน้ำ ใ้แก่หัวดี เมล็ดแก้ปวด

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางหวานใจ วงศ์ศรีชา อายุ 53 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 89 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางหวานใจ วงศ์ศรีชา อายุ 53 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 89 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

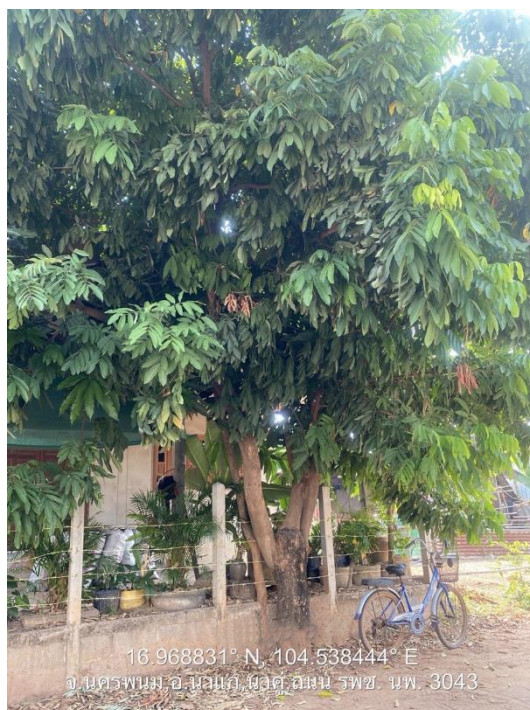
ใบด้านบน

ใบด้านล่าง

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

ภาพที่ 31 ลำไย รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-043/8

11. ชื่อชนิดพืช ประดู่
 ชื่อวิทยาศาสตร์ Pterocarpus macrocarpus Kurz T วงศ์ SAPINDACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-054/1
 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้นขนาดใหญ่ เรือนยอดทรงพุ่ม เปลือกต้นสีน้ำตาลเข้มหรือสีเทาแตก
 เป็นสะเก็ด ใบเรียงสลับ ดอกแบบช่อกระจุก ออกที่ซอกใบ ผลแห้งรูปกลมหรือรีแบน ขอบมีปีกบาง
 บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 37 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.5810614 ลองจิจูด (Longitude) 104.315628

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.10 เมตร ความสูง 4 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

ยารักษาโรค ใช้กับคน เปลือก ช่วยสมานบาดแผล แก้ท้องเสีย ผล แก้อาเจียน ท้องร่วง
 เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ เปลือกและแก่นประดู่นำมาย้อมผ้าได้ เนื้อไม้นำมาทำเป็น
 เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ และเครื่องดนตรี

ความสำคัญของพืช พืชให้สี และ พืชใช้เนื้อไม้

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายไพโรจน์ จงธรรม อายุ 45 ปี อาชีพ รับจ้าง

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 37 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายไพโรจน์ จงธรรม อายุ 45 ปี อาชีพ รับจ้าง

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 37 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ใบ

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

ภาพที่ 32 ประดู่ รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-054/1

12. ชื่อชนิดพืช มะม่วงหาว มะนาวโห่
 ชื่อวิทยาศาสตร์ Carissa carandas L. วงศ์ APOCYNACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-107/1
 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช ไม้พุ่มทรงกลม ลำต้นและกิ่งก้านมีหนาม ใบเดี่ยว ดอกเป็นช่อสั้นที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว ผลรูปกลมรี ผลอ่อนมีสีขาวอมชมพู แล้วจะเข้มขึ้นเป็นสีแดง เมื่อสุกกลายเป็นสีดำ

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 68 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.96934 ลองจิจูด (Longitude) 104.539268

อายุประมาณ 2 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.05 เมตร ความสูง 1.5 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผล รับประทานเป็นผลไม้ หรือทำเป็นแยม

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผล ฆ่าเชื้อ ขับปัสสาวะ แก้โรคลักปิดลักเปิด แก้อาเจียน

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางมาลินี บุญรอด อายุ 51 ปี อาชีพ ค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 68 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางมาลินี บุญรอด อายุ 51 ปี อาชีพ ค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 68 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

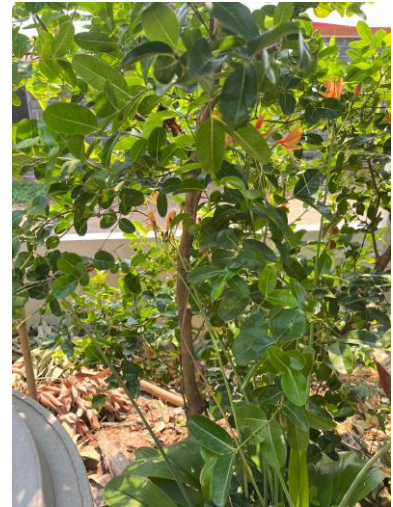
ภาพประกอบ

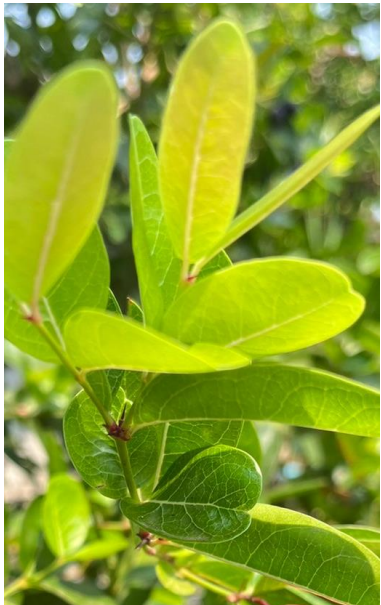
ผล

ดอก

ลำต้น

ใบ

ลักษณะวิสัย

ภาพที่ 33 มะม่วงหาวมะนาวโห่ รหัสพรรณไม้ 8-6680705-07-107/1

13. ชื่อชนิดพืช มอนไซ (แอปเปิ้ลเขมร)
 ชื่อวิทยาศาสตร์ Pouteria campechiana (Kunth) Baehni วงศ์ SAPOTACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-025/3
 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นมียางสีขาว ๆ ที่กิ่งอ่อนเป็นสีน้ำตาล ใบเป็นรูปใบหอก ปลายใบเรียวแหลม ดอกมีสีครีม ผลเป็นกลมรูปรี ปลายผลมีหลายแหลมหรือจะงอย ผลสุกจะเป็นสีเหลืองอ่อน

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 92 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.968637 ลองจิจูด (Longitude) 104.538475

อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.57 เมตร ความสูง 10 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกสามารถรับประทานได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน เปลือก ใช้เป็นยารักษาอาการไข้ ตัวร้อน

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางกิ วงศ์ศรีชา อายุ 77 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 92 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

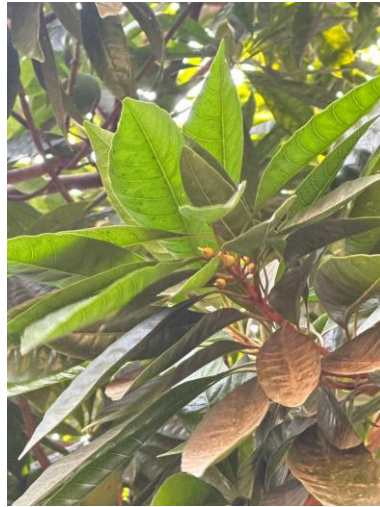
ชื่อ-สกุล นางกิ วงศ์ศรีชา อายุ 77 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 92 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพประกอบ

ด้านหน้าใบ

ด้านหลังใบ

ผล

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

ภาพที่ 34 แสดงพืชในท้องถิ่น มอนไซ (แอปเปิ้ลเขมร) รหัสพรรณไม้ 8-6480705-07-025/3

การสำรวจสัตว์และเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566 พบสัตว์ 2 ชนิด คือ ไก่ ควาย

1. ชื่อชนิดสัตว์ ไก่

ชื่อวิทยาศาสตร์ Gallus domesticos

รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-07-006/17

ประเภทของสัตว์ สัตว์ปีก

บริเวณที่พบ บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)

ละติจูด (Latitude) 16.587074 ลองจิจูด (Longitude) 104.3217410

อายุประมาณ 2 ปี เพศ ผู้ จำนวน 1 ตัว

ประวัติ/ที่มา นายนะ วงศ์ศรีชา ให้มาเพื่อขยายพันธุ์

ลักษณะเด่น ขนที่ตัวและหางมีสีดำ แต่บริเวณคอกับช่วงโคทางมีสีเหลือง จะงอยปากงุ้ม ลำแข้งและนิ้วมีสีเหลือง

ประโยชน์ของสัตว์ เป็นวัตถุดิบในการทำอาหาร

ความสำคัญของสัตว์ สัตว์เพื่อเป็นอาหารและยารักษาโรค

เจ้าของสัตว์

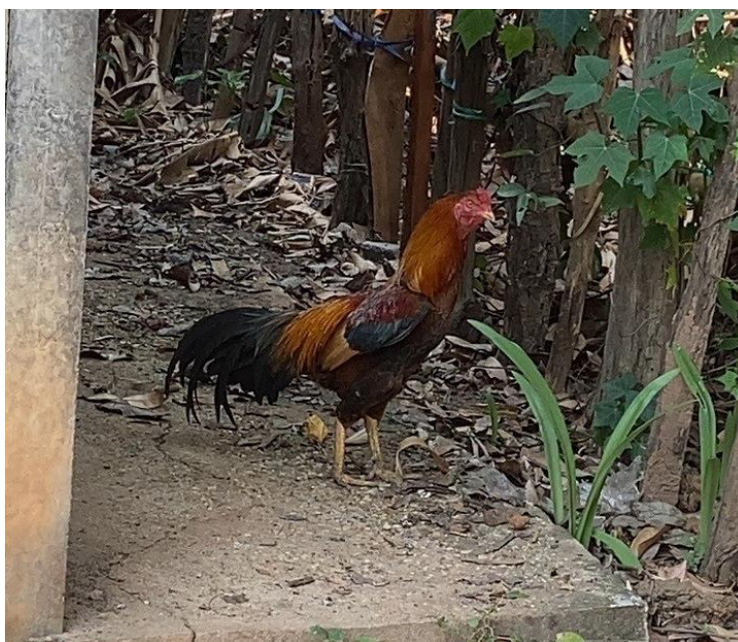
ชื่อ-สกุล นายสุพานิช วงศ์ศรีชา อายุ 43 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายสุพานิช วงศ์ศรีชา อายุ 43 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านนาคูใต้ ที่อยู่บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 7 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพที่ 35 ไก่ รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-07-006/17

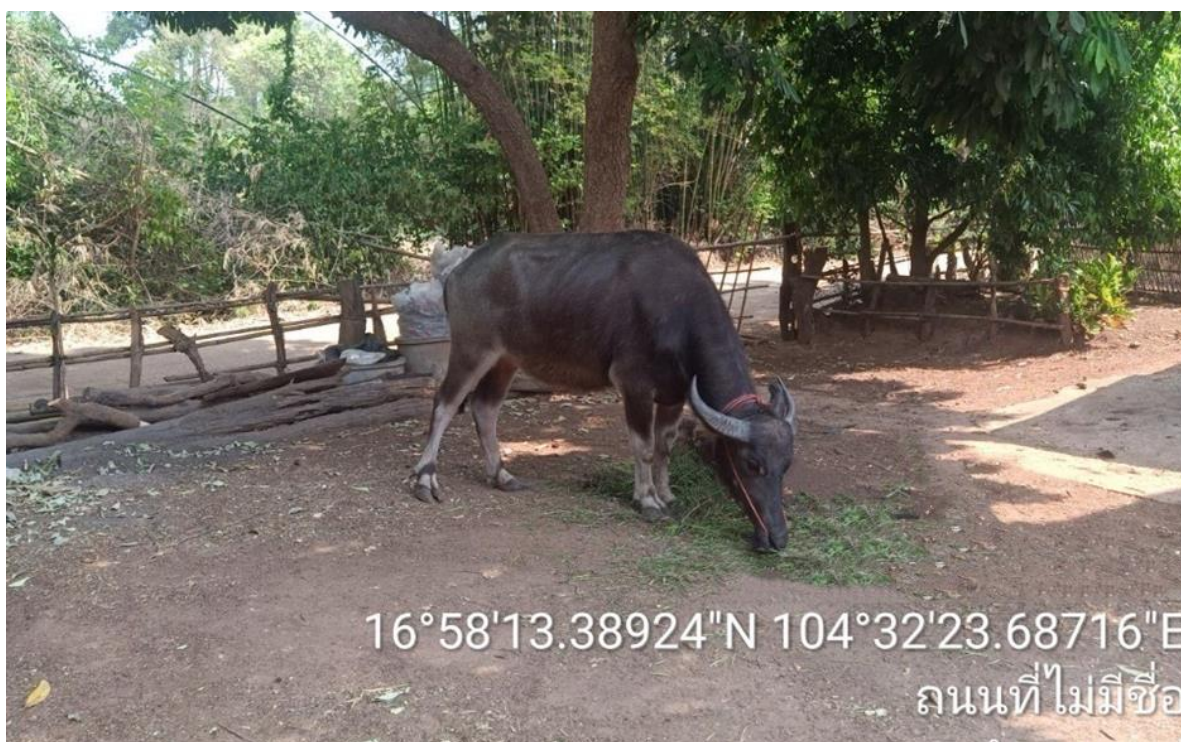
2. ชื่อชนิดสัตว์   ควาย
 ชื่อวิทยาศาสตร์   Bubalus Bubalis
 รหัสพันธุ์สัตว์   8-6480705-07-9/1
 ประเภทของสัตว์   สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม
 บริเวณที่พบ   บ้านนาคูใต้ บ้านเลขที่ 19 หมู่ที่ 7 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)
     ละติจูด (Latitude)   16.6813500   ลองจิจูด (Longitude)   104.322395
 อายุประมาณ 3 ปี เพศ   เมีย   จำนวน 1 ตัว
 ประวัติ/ที่มา   ซื้อมาจากพ่อค้า เมื่อ ปี พ.ศ.2564
 ลักษณะเด่น   ตัวสีดำ มี 4 ขา
 ประโยชน์ของสัตว์   ใช้มูลของควายไปเป็นปุ๋ย
 ความสำคัญของสัตว์   สัตว์เพื่อการเกษตร

เจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล   นางรวีวรรณ สุขเกษม   อายุ   67   ปี   อาชีพ   เกษตรกร
 ชื่อหมู่บ้าน   บ้านนาคูใต้   ที่อยู่บ้านเลขที่   19   หมู่ที่   7   ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล   นางรวีวรรณ สุขเกษม   อายุ   67   ปี   อาชีพ   เกษตรกร
 ชื่อหมู่บ้าน   บ้านนาคูใต้   ที่อยู่บ้านเลขที่   19   หมู่ที่   7   ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ภาพที่ 36 ควาย รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-07-9/1

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา

การสำรวจและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการศึกษาที่มุ่งค้นคว้าสภาพความเป็นวิถีชุมชนสภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น และกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาของชาวบ้าน มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้ เพื่อศึกษาและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น พร้อมจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่ม ผู้อาวุโส ปราชญ์ชาวบ้าน เจ้าของพืช เจ้าของสัตว์และชาวบ้านทุกคนที่สามารถให้ข้อมูลได้ โดยขอบเขตพื้นที่ในการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาพื้นที่บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาใน 1 หมู่บ้าน ขอบเขตเนื้อหา 3 ด้าน คือ ความเป็นวิถีชุมชน และภูมิปัญญาชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ ใบงานทั้ง 9 ใบงานของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งผลการรวบรวมและจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้ ดำเนินการศึกษาและสรุปผลการสำรวจรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ข้อมูลพื้นฐานบ้านนาคูใต้ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู โดยมีประชากรทั้งหมด 491 คน แบ่งออกเป็นเพศชายจำนวน 242 คน เพศหญิงจำนวน 249 คน มีพื้นที่ทำนา 2,830 ไร่ มีร้านค้าในหมู่บ้าน จำนวน 4 แห่ง สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูง ทิศเหนือติดกับบ้านน้ำบ่อ หมู่ที่ 6 ทิศใต้ติดกับตำบลพิมาน ทิศตะวันออกติดบ้านนาคูกลาง หมู่ที่ 2 ทิศตะวันตกติดบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 พืชที่พบกระจายโดยทั่วไป มีมะม่วง ไม้กระถิน อ้อย ยางพารา สะเดา ไม้ประดู่ ไม้คุณทึบ ไม้จามจุรี มีแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นหนอง 3 แห่ง ชื่อ หนองม่วง หนองกอก หนองขอนแก่นเหลืองใหญ่ ซึ่งมีน้ำตลอดทั้งปี ลักษณะดิน กลุ่มดินชุดที่ 37 ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบลึกลงลึกมาก ที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัสดุต้นกำเนิด ดินเนื้อหยาบ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีปริมาณแสงเฉลี่ย 5,629 ลักซ์

ประวัติบ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 คือ แยกออกมาจากจากบ้านนาคูกลาง หมู่ที่ 2 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เมื่อ พ.ศ.2517 กำนันตำบลนาคู นายสง่า วงศ์ศรีชา จึงได้ประกาศให้ราษฎรบ้านนาคูใต้มีการเลือกผู้นำหมู่บ้านฝ่ายปกครองเช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำผู้ใหญ่มาปกครองหมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันมีนายใจ บริสุทธิ์ เป็นผู้ใหญ่บ้านที่ปกครองหมู่บ้านนาคูใต้ ในแต่ละเดือนนั้นชาวบ้านนาคูใต้มีวิถีชีวิตดังนี้

1. เดือนมกราคม “บุญเข้ากรรม” เดือนอ้าย (เดือนเจียงหรือเดือนหนึ่ง) “ฮีดหนึ่งนั้น เถิงเดือนเจียงเข้า กลายมาแกมท่าย ผุ่งหมู่สังฆเจ้าก็เตรียมเข้าอยู่กรรม มันหากกรรมเนียมนี้ถ้อมมาตั้งแต่ก่อนอย่าได้ละห่างเว้นเซ็ญสิของแล่นนำ แท้แล้ว” บุญเข้ากรรมเป็นเดือนที่พระสงฆ์เข้ากรรม(ปริวาสกรรม) เพื่อให้พระสงฆ์ต้องอาบัติสังฆาภิเสสได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์ เป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตนและมุ่งประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยต่อไป ญาติโยมสาธุชนจะได้ร่วมตัวกันทำบุญถวายทานแต่ภิกษุสงฆ์ที่เข้าร่วมงานปริวาสกรรม

2. เดือนกุมภาพันธ์ “บุญคุณลานหรือบุญกองข้าว” เดือนยี่ (เดือนสอง) “ถึงฤดูเดือนยี่มาฮอดแล้ว ให้นิมิตต์พระสงฆ์องค์เจ้ามาตั้งสวดมงคล เอาบุญคุณลาน เข้าป่าหาไม้เห็ดหลว อย่าน้ำได้หลงลืม ทิมฮืดเก่าคองเดิมเฮาเด้อ” ถึงเดือนยี่มาถึงให้นิมิตต์พระสงฆ์เจริญพุทธมนต์ (สวดมงคล) ทำบุญคุณลานหรือบุญกองข้าวให้จัดหาไม้มาไว้ทำพินสำหรับใช้ในการหุงต้มประกอบอาหาร

3. เดือนมีนาคม “บุญข้าวจี” เดือนสาม “เดือนสามค้อย เจ้าหัวค้อยปั่นข้าวจี ข้าวจีปใส น้ำอ้อย จวน้อยเซ็ดน้ำตา” มูลเหตุดั้งเดิมที่จะมีการทำบุญข้าวจีมีเรื่องเล่าว่าในกาลครั้งหนึ่ง นางปทุมทาสี ได้ทำขนมแบ่งจีถวายแด่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอานนท์เถระ ครั้นถวายแล้วนางคิดว่าพระองค์คงไม่เสวยและอาจเอาทิ้งให้สุนัขหรือกากิน เพราะอาหารที่นางถวายไม่ประณีตน่ารับประทาน เมื่อพระพุทธเจ้าทรงทราบภาวะจิตของนางปทุมทาสีจึงรับสั่งให้พระอานนท์ปูลาดอาสนะแล้วทรงประทับนั่งฉัน ณ ที่นางถวายนั่นเป็นผลให้นางเกิดปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง และเมื่อนางได้ฟังพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงก็บรรลุโสดาปัตติผล ด้วยอานิสงส์ที่ถวายขนมแบ่งจี ชาวอีสานทราบอานิสงส์ของการทานดังกล่าว จึงพากันทำข้าวจีถวายทานแด่พระสงฆ์สืบต่อมา

4. เดือนเมษายน “บุญพะเหวดหรือบุญพระเวสสันดร” เดือนสี่ มูลเหตุแห่งการทำมีกล่าวไว้ในหนังสือมาลัยหมื่นมาลัยแสนว่า ครั้งหนึ่งพระมาลัยให้ไปไหว้พระธาตุเกษแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้พบและสนทนากับพระศรีอาริยมตตริยโพธิสัตว์ ผู้ซึ่งจะได้จุติกาลลงมาเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต จึงสั่งความกับพระมาลัยว่า “หากใครต้องการจะพบและเกิดในสมัยพระศรีอาริย์ (พระเมตตริยสัมมาสัมพุทธเจ้า) ให้ทำแต่ความดี อย่าฆ่าพ่อตีแม่สมณะชีพรามณ์ ครูอาจารย์ อย่าทำร้ายพระพุทธเจ้า อย่ายุยงสงฆ์ ให้แตกกัน และต้องฟังเทศน์มหาชาติให้จบทุกกัณฑ์ในวันเดียว ท่านทั้งหลายจะได้เกิดร่วมและพบพระองค์”

5. เดือนพฤษภาคม “บุญสงกรานต์” เดือนห้า บุญมหาสงกรานต์หรือตรุษสงกรานต์ของภาคอีสานกำหนดขึ้นในเดือนห้า มี 3 วัน ตั้งแต่ 13 วันมหาสงกรานต์ 14 วันเนา 15 วันสุดท้ายเป็นวันเถลิงศก ชาวอีสานถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ โดยมีพิธีการทำบุญตักบาตร ตอนบ่ายก็จะทำน้ำอบน้ำหอมดอกไม้ธูปเทียนไปรวมกันที่วัดเพื่อทำพิธีสงฆ์น้ำพระ สงฆ์น้ำภิกษุสามเณร รดน้ำดำหัวคนเฒ่าคนแก่ มีการขนทรายเข้าวัดเพื่อสร้างเจดีย์ทราย ซึ่งการก่อเจดีย์จะได้บุญตามความเชื่อแล้วยังทำให้พื้นที่ตรงนั้นของวัดสูงขึ้นอีกด้วย

6. เดือนมิถุนายน “บุญบั้งไฟ” เดือนหก เป็นประเพณีหนึ่งของชาวล้านช้าง (ภาคอีสานของไทยและลาว) โดยมีตำนานมาจากนิทานพื้นบ้านของภาคอีสานเรื่องพระยาคันคากและเรื่องผาแดงนางไอ่ ซึ่งในนิทานพื้นบ้านดังกล่าวได้กล่าวถึงการที่ชาวบ้านได้จัดงานบุญบั้งไฟขึ้นเพื่อเป็นการบูชาพระยาแถนหรือเทพวัสสกาลเทพบุตร ซึ่งชาวบ้านมีความเชื่อว่า พระยาแถนมีหน้าที่คอยดูแลให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาลตามตำนานพญาแถน เทพผู้เป็นใหญ่ในสวรรค์ผู้ดลบันดาลให้ฝนตก เกิดไม่พอใจชาวโลกจึงบันดาลให้ฝนไม่ตกเลยตลอด 7 ปี 7 เดือน 7 วัน ครั้งนั้นพระโพธิสัตว์เสวยชาติเป็นพญาคันคาก (คางคก) เป็นจอมทัพของชาวโลกต่อสู้กับพญาแถน พญาคันคากให้พญาปลวกก่อจอมปลวกขึ้นไปจนถึงสวรรค์ ให้พญามอดไม้ไปทำลายด้ามอาวุธของทหารและอาวุธพญาแถน และให้พญาผึ้ง ต่อ แตนไปต่อยทหารและพญาแถน ฝ่ายเทวดาพ่ายแพ้ พญาแถนจึงให้คำมั่นว่า หากมนุษย์ยังบั้งไฟขึ้นไปเดือนเมื่อไรจะรับบันดาลให้ฝนตกลงมาให้ทันทีและถ้ากบเขียดร้องก็ถือเป็นสัญญาณว่าฝนได้ตกลงถึงพื้นแล้ว การจัดงานในภาคเข้าจะมีการทำบุญตักบาตร ภาคบั้งไฟและจุดบั้งไฟ

7. เดือนกรกฎาคม “บุญช่าชะ” เดือนเจ็ด มูลเหตุที่มีการทำบุญช่าชะ มีเรื่องเล่าว่า ครั้งพุทธกาลที่เมืองไพสาลีได้เกิดพายุภัยร้ายช้ำวากหมากแพง เพราะฝนแล้งและผู้คนตายเป็นอันมาก เนื่องจากความอดอยากและเกิดอหิวาตกโรค บ้านเมืองจึงเต็มไปด้วยซากศพ ชาวเมืองจึงพากันไปอาราธนาพระพุทธเจ้าให้มาระงับเหตุเภทภัย พระพุทธเจ้าจึงเสด็จจากเมืองราชคฤห์พร้อมพระภิกษุ 500 รูป ไปยังเมืองไพสาลี เมื่อพระองค์เสด็จไปถึงบังเกิดผลตกห่าใหญ่ น้ำท่วมพื้นดินขึ้นถึงหัวเข่าพัดเอาซากศพลอยไปตามน้ำ พระองค์จึงให้พระอานนท์เรียนคาถา แล้วโปรดให้พระอานนท์ไปสวดมนต์ภายในกำแพงเมือง พร้อมกับนำบาตรน้ำมนต์ของพระองค์ไปประพรมจนทั่วเมือง วิธีดำเนินการ ชาวบ้านทั้งหมดบ้านพร้อมกันตั้งผามหรือปะรำขึ้นกลางหมู่บ้าน หรือที่ใดที่หนึ่งตามที่เห็นเหมาะสม มีต้นกล้วยผูกที่เสาปะรำทั้งสี่มุมเตรียมอาสนสงฆ์ กรวดทราย ซึ่งปรกติเอาไปจากบ้านของชาวบ้านทุกคน และหลักไม้ไผ่แปดหลักพร้อมเครื่องไทยทาน น้ำพระพุทธมนต์ ฝ้ายผูกแขนกะให้ครบทุกคนในหมู่บ้านนั้นและเทียนเวียนหัว (เทียนยาวขนาดวัดรอบศีรษะ) บานละเล่ม แล้วนิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ในตอนเย็น วันรุ่งขึ้นถวายอาหารบิณฑบาตและเครื่องไทยทานแก่พระสงฆ์

8. เดือนสิงหาคม “บุญเข้าพรรษา” เดือนแปด มูลเหตุในสมัยพุทธกาล พระภิกษุเที่ยวจาริกสอนธรรมไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตลอดทั้งปี ไม่ว่าจะเป็ฤดูฝน ฤดูหนาว หรือฤดูร้อน แต่ในฤดูฝนนั้นภิกษุได้เหยียบย่ำข้าวกล้าในนาของชาวบ้านเสียหาย สัตว์ตัวเล็กตัวน้อยต่าง ๆ ถูกเหยียบตายไปด้วย พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติให้ภิกษุต้องจำพรรษา 3 เดือน ในฤดูฝน โดยมีให้ไปค้างแรมที่อื่นใดนอกจากในวัดของตน ถ้าภิกษุฝ่าฝืนถือว่า “ศีลขาดและต้องอาบัติทุกกฏ” เว้นแต่กรณีจำเป็นที่เรียกว่า “สัตตาทกกรณียะ” เช่น บิดามารดาป่วย เป็นต้น แต่ต้องกลับมาภายใน 7 วัน พรรษาจึงจะไม่ขาด บุญเข้าพรรษาจะมีการทำบุญตักบาตร ถวายผ้าอาบน้ำฝน สงบ จีวรและเทียนพรรษา (อัฐบริขารและสังฆทาน) และมีขบวนแห่เทียน ซึ่งตกแต่งสลักเทียนเป็นลวดลายเรื่องราวทางพุทธศาสนา

9. เดือนกันยายน “บุญข้าวประดับดิน” เดือนเก้า ความเป็นมาของประเพณีมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล มีเรื่องเล่าไว้ในพระธรรมบทว่า ญาติของพระเจ้าพิมพิสารกษัตริย์ของที่จะถวายพระสงฆ์ เมื่อตายไปจึงไปเกิดในนรก พระเจ้าพิมพิสารถวายทานแก่พระพุทธเจ้าแล้วไม่ได้อุทิศให้ญาติที่ตายไป พอตกกลางคืนเหล่าญาติของพระเจ้าพิมพิสารที่ตายไป ปรากฏตัวเปล่งเสียงร้องนำกลับริเวณพระราชนิเวศ รุ่งเช้าพระเจ้าพิมพิสารจึงได้รับไปทูลถามพระพุทธเจ้า พระองค์ได้บอกเหตุให้ทราบว่ายญาติที่ไปตกอยู่ในภูมิปรนรกต้องการได้รับส่วนกุศล จึงจัดให้มีการถวายทานและอุทิศส่วนกุศลให้แก่เปรตญาติทั้งหลาย จึงเป็นเหตุให้เกิดการทำบุญข้าวประดับดินขึ้นมา เพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ญาติที่ตายไปแล้ว และถือเป็นประเพณีที่ต้องทำมาเป็นประจำไม่ใช่แค่เหล่าญาติที่เสียชีวิตไปแล้ว แต่บรรดาวิญญาณเร่รอนก็สามารถรับส่วนกุศลนั้นไปด้วย บุญข้าวประดับดินทำในวันแรมสิบสี่ค่ำ เดือนเก้า (เดือนเก้าดับ) เป็นการนำข้าวปลา อาหารคาวหวาน ผลไม้ หนาม พลุ บุหรี่ อย่างละเล็กอย่างละน้อย แล้วห่อด้วยใบตองทำเป็นห่อเล็กๆ นำไปวางตามโคนต้นไม้ใหญ่หรือตามพื้นดินบริเวณรอบ ๆ กำแพงวัด เจดีย์หรือโบสถ์ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว

10. เดือนตุลาคม “บุญข้าวสาก” (สลากภัต) เดือนสิบ มูลเหตุ บุตรภรรยาผู้หนึ่ง เมื่อพ่อสิ้นชีวิตแล้ว แม็ก็นำภรรยาให้แต่ไม่มีบุตรด้วยกัน แม็ก็นหาหญิงอื่นให้เป็นภรรยาอีก ต่อมาเมียน้อยมีลูกเมียหลวงจึงคิดฆ่าเมียน้อยและลูก ก่อนตายเมียน้อยคิดอาฆาตเมียหลวง ชาตต่อมาทั้งสองเกิดเป็นสัตว์ชนิดต่าง ๆ และอาฆาตเข่นฆ่ากันเรื่อยมาจนชาติสุดท้าย ฝ่ายหนึ่งเกิดเป็นคนอีกฝ่ายหนึ่งเกิดเป็นยักษ์ ยักษ์ฉิ่งจวงเวรได้มากินลูกของผู้เป็นคนถึงสองครั้ง พอเกิดลูกคนที่สามยักษ์ฉิ่งจะตามมากินอีกหญิงคนนั้นพร้อมลูกและสามี จึงหนีไปพึ่งพระพุทธเจ้า ณ เขตวันมหาวิหาร พระพุทธเจ้าได้เทศนาให้ทั้ง

สองเล็กจงเวรกัน และโปรดให้ทางยักษิณีไปอยู่ตามหัวไร่ปลายนา นางยักษิณีมีความรู้เกณฑ์เกี่ยวกับฝนและน้ำดี ชาวเมื่อนับถือมากจึงได้นำอาหารไปส่งอย่างบริบูรณ์ นางยักษิณีจึงนำอาหารเหล่านั้นไปถวายเป็นสลากภัตแด่พระสงฆ์วันละแปดที่เป็นประจำ ชาวอีสานจึงถือเป็นประเพณีถวายสลากภัตหรือบุญข้าวสากสืบต่อมาและมีการเปลี่ยนเรียกนางยักษิณีว่า “ตาแฮก” จัดให้มีการทำบุญข้าวสากในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10

11. เดือนพฤศจิกายน “บุญออกพรรษา” เดือนสิบเอ็ด วันออกพรรษาจะตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “วันมหาปวารณา” คำว่า “ปวารณา” แปลว่า “อนุญาต” หรือ “ยอมให้” ในวันออกพรรษานี้พระสงฆ์จะประกอบสังฆกรรม เรียกว่า “มหาปวารณา” เป็นการเปิดโอกาสให้ภิกษุว่ากล่าวตักเตือนกันได้ เพราะในระหว่างเข้าพรรษาพระสงฆ์บางรูปอาจมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข การให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนได้ ทำให้ได้รู้ข้อบกพร่องของตน และยังเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยซึ่งกันและกันด้วย ส่วนของญาติโยมสาธุชนจะมีการทำบุญตักบาตร ถวายปราสาทผึ้งในภาคเช้า ตอนค่ำจะมีประเพณีไหลเรือไฟ เพื่อบูชารอยพระพุทธรูปที่ประทับไว้ริมแม่น้ำน่านมณฑล

12. เดือนธันวาคม “บุญกฐิน” เดือนสิบสอง การทอดกฐินเป็นกาลทาน (การให้ทานที่กำหนดระยะเวลา) ตามพระวินัยกำหนดกาลไว้ คือ ตั้งแต่แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสใครจะทอดกฐิน ก็ให้ทอดได้ในระหว่างระยะเวลานี้ จะทอดก่อนหรือทอดหลังกำหนดนี้ ก็ไม่เป็นการทอดกฐิน แต่มีข้อยกเว้นพิเศษว่า ถ้าทายกผู้จะทอดกฐินนั้นมีกิจจำเป็น เช่น จะต้องไปในทัพ ไม่สามารถจะอยู่ทอดกฐินตามกำหนดนั้นได้ จะทอดกฐินก่อนกำหนดดังกล่าวแล้วพระสัมมาสัมพุทธะ ทรงอนุญาตให้ภิกษุรับไว้ก่อนได้ การทอดกฐิน คือ การนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์อย่างต่ำห้ารูป แล้วให้พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ทั้งนั้นเป็นเอกฉันท์ให้เป็นผู้รับกฐินนั้น

อภิปรายผลการศึกษา

การจัดเก็บข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านนาคูใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ครอบครักรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น พืชที่หายาก และสัตว์บางชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ ในพื้นที่ ควรทำคู่มือขั้นตอนต่าง ๆ ไว้เพื่อเป็นการศึกษา ไม่ให้หายไปสามารถสืบทอดรุ่นต่อรุ่นได้ ต้องมีการรวบรวมปราชญ์ชาวบ้าน มีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตลาดและเพื่อรองรับการเป็นสินค้าจากชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรถ่ายทอดให้เยาวชนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่
3. จัดทำแหล่งเรียนรู้หรือทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้เพื่อศึกษาในพื้นที่ตำบลนาคู

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

1. ควรมีการจัดทำฐานเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ความรู้กับคนในชุมชนและนอกชุมชนได้ ศึกษาเรียนรู้อนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นต่อไป
2. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาแหล่งเรียนรู้ของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2560). *คู่มือการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : อพ.สธ.
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2564). *แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม พ.ศ.2564 – 30 กันยายน พ.ศ. 2569)*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- เต็ม สมิตินันท์. (2557). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทยฉบับแก้ไขเพิ่มเติม*. สำนักงานหอพรรณไม้. สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- นวรรตน์ ไตรรักษ์. (2549). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ประชาชน ตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาคผนวก

คำชี้แจง

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง เพื่อให้ทราบข้อมูลทางด้านศาสนา ประชากร สถานศึกษา และการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา
2. ดินสอ
3. ยางลบ
4. ไทป์ทรีมมือถือ
- 5.

วิธีการ

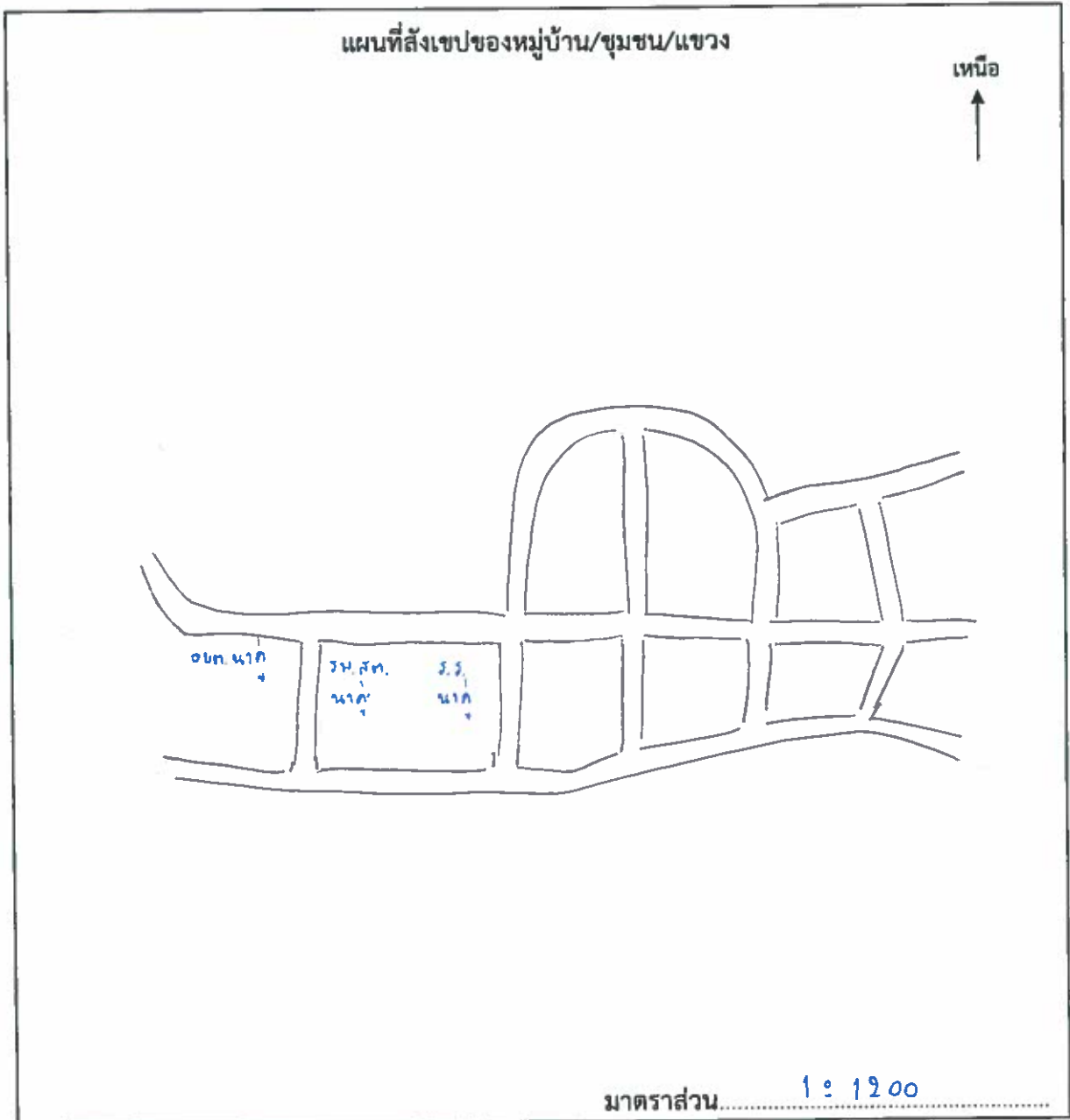
1. สอบถามข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. ถ่ายภาพ
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
- 3.
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 1
เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่เป็นทางการ) ..... บ้านนาไค้
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่ชาวบ้านเรียก) ..... บ้านนาไค้
2. ที่ตั้ง หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ ..... 7 ..... ซอย ..... - ..... ถนน ..... -
ตำบล/แขวง ..... นาไค้ ..... อำเภอ/เขต ..... นาไค้ ..... จังหวัด ..... นครพนม
เส้นทางหลวงหมายเลข ..... - ..... เส้นทางท้องถิ่น ..... -
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง)
ละติจูด (Latitude) ..... 16.968827 N ..... ลองจิจูด (Longitude) ..... 104.536165 E

3. ข้อมูลทางศาสนา

- พุทธ วัด.....แห่ง เจ้าอาวาส.....รูป พระภิกษุสงฆ์.....รูป
 อิสลาม มัสยิด.....แห่ง อิหม่าม.....รูป
 คริสต์ โบสถ์.....แห่ง บาทหลวง.....รูป
 อื่นๆ ระบุ.....

4. จำนวนประชากร

หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... ๗	จำนวน..... 196	ครัวเรือน	จำนวนพื้นที่..... 2,585	ไร่
จำนวนประชากร..... 491	คน	ชาย..... 242	คน	หญิง..... 249
0 - 14 ปี..... 59	คน	ชาย..... 31	คน	หญิง..... 28
15 - 25 ปี..... 66	คน	ชาย..... 30	คน	หญิง..... 36
26 - 49 ปี..... 192	คน	ชาย..... 103	คน	หญิง..... 89
50 - 59 ปี..... 89	คน	ชาย..... 40	คน	หญิง..... 49
60 ปี ขึ้นไป..... 85	คน	ชาย..... 38	คน	หญิง..... 47

5. ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

- ระดับก่อนประถมศึกษา..... 1..... แห่ง   ระดับประถมศึกษา..... 1..... แห่ง
 ระดับมัธยมศึกษา..... 1..... แห่ง   ระดับอนุปริญา..... -..... แห่ง
 ระดับปริญาตรี..... -..... แห่ง   ระดับสูงกว่าปริญาตรี..... -..... แห่ง
 อื่นๆ..... -..... แห่ง

สถานศึกษา

- ชื่อสถานศึกษา..... ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลคนาค
 ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา..... นายอนันต์ นงษ์สุวรรณ
 จำนวนครู..... 7..... คน
 จำนวนนักเรียน..... 74..... คน นักเรียนชาย..... 39..... คน นักเรียนหญิง..... 37..... คน
- ชื่อสถานศึกษา..... โรงเรียนบ้านนาค
 ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา..... นางอินทิรา ชูศรีทอง
 จำนวนครู..... 10..... คน
 จำนวนนักเรียน..... 135..... คน นักเรียนชาย..... 74..... คน นักเรียนหญิง..... 61..... คน

หมายเหตุ : หากมีสถานศึกษามากกว่า 2 แห่ง สามารถเพิ่มข้อมูลของสถานศึกษาได้ตามจริง

6. ข้อมูลการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เทศบาล

เทศบาลตำบล

เทศบาลเมือง

เทศบาลนคร

องค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักงานเขต

อื่นๆ .....

ผู้บริหาร ชื่อ-สกุล ..... นายพิมพ์ ๖๖ สงวน

ตำแหน่ง ..... นายก้องเกียรติบริหาร ส่วนตำบลนคร

7. สถานพยาบาล

โรงพยาบาล.....แห่ง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.....¹.....แห่ง

อื่นๆ .....แห่ง

8. สถานีตำรวจ.....แห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ..... อบต. นา¹

วัน เดือน ปี ..... 17 ก.พ. ๖๖

คำชี้แจง
ใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เพื่อทราบข้อมูลการประกอบอาชีพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา ในด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกาสี
2. ดินสอ
3. ยางลบ
4. ไทโรโฟนมีมือถือ
- 5.

วิธีการ

1. สอบถามข้อมูลประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. ถ่ายภาพ
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น
- 3.
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 2
เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

9.การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และด้านอุตสาหกรรม

9.1 ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา.....2,830 ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....131.....ครัวเรือน

พื้นที่ทำสวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ครัวเรือน

1.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

2.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

3.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

4.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

5.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

พื้นที่ทำไร่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ครัวเรือน

1.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

2.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

3.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

4.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

5.....ไร่.....งาน.....ตารางวา จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม (กรณีมากกว่า 5 ชนิดที่กำหนด สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

โค.....53.....ตัว กระบือ.....18.....ตัว

สุกร.....39.....ตัว เป็ด.....ตัว

ไก่.....326.....ตัว อื่นๆ.....ตัว

ประมง

ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่สาธารณะ.....แห่ง พื้นที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ภาครัฐ.....แห่ง พื้นที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ภาคเอกชน.....แห่ง พื้นที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่เอกชน.....แห่ง พื้นที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ภาครัฐ.....แห่ง พื้นที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ภาคเอกชน.....แห่ง พื้นที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ทำเทียบเรือ/สะพานปลา.....แห่ง

ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่สาธารณะ.....ตัน/ปี

ภาครัฐ.....ตัน/ปี

ภาคเอกชน.....ตัน/ปี

ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่เอกชน.....ตัน/ปี

ภาครัฐ.....ตัน/ปี

ภาคเอกชน.....ตัน/ปี

อื่นๆ.....

9.2 ด้านอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่.....แห่ง

(มีคนงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไปหรือมีทรัพย์สินเกินกว่า 200 ล้านบาทขึ้นไป)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง.....แห่ง

(มีคนงาน 50-200 คนหรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ 20-200 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก หรือครัวเรือน.....แห่ง

(มีคนงานไม่เกิน 50 คนหรือมีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 20 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

10.การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์

ธนาคาร.....แห่ง

สถานบริการน้ำมัน.....แห่ง

บริษัท.....แห่ง

ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า.....แห่ง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....แห่ง

ตลาดสด.....แห่ง

ร้านค้าต่าง ๆ .....⁴.....แห่ง

โรงฆ่าสัตว์.....แห่ง

โรงสีข้าว .....แห่ง

อื่น ๆ .....แห่ง

11.การประกอบอาชีพด้านสถานบริการ

โรงแรม.....แห่ง

ร้านอาหาร.....แห่ง

โรงภาพยนตร์.....แห่ง

สถานีขนส่ง.....แห่ง

อื่น ๆ .....แห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ..... ¹อบต. ¹ภาค

วัน เดือน ปี 17 7/7 2566

คำชี้แจง

ใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน แหล่งน้ำ อุณหภูมิ ปริมาณแสง และตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา
2. ดินสอ
3. ยางลบ
4. ไทแร็พหรือกระดาษ
- 5.

วิธีการ

1. สอบถาม ข้อมูล ทางด้าน สภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน แหล่งน้ำ ในท้องถิ่น
2. ศึกษารายละเอียด
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 3
เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

12. สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ ..... สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ที่ดินเหนียวติดกับเขื่อนน้ำป่อ หมู่ที่ 6
ที่ตัดตัดกับตำบลนิคมาน ที่ดิน: ไร่ ออกติดบ้านนาโคกสูง หมู่ที่ 2
ที่ตัด: ไร่ ติดบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1

สังคมพืช ..... พืชที่พบกระจายโดยทั่วไป คือ มะม่วง กล้วย ฝรั่ง อ้อย ยางพารา ส.เตา ปรุ่

13. ลักษณะดิน

ชนิดดิน ..... กลุ่มดินร่วนซุย 3A ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนเหนียวลึกถึงลึกมาก ที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ
หรือ วัตถุต้นกำเนิด ดินเหนียว ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง
ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

14. แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

14.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

ห้วย ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งห้วย)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

หนอง ชื่อ.....หนองจวง

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.974035 ลองจิจูด (Longitude) 104.566512

ขนาด ความกว้าง.....0.25 กิโลเมตร ความยาว.....0.30 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลอง ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลอง)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

บึง ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งบึง)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แม่น้ำ ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งแม่น้ำ)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

14.2 แหล่งน้ำชลประทาน

ฝาย ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝาย)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลองชลประทาน)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

เขื่อน ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งเขื่อน)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

อ่างเก็บน้ำ ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งอ่างเก็บน้ำ)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ฝายชะลอความชุ่มชื้น ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝายชะลอความชุ่มชื้น)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

15. ปริมาณและคุณภาพน้ำ

15.1 ปริมาณน้ำฝน

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี... 300-400 มิลลิเมตร
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี ... 100 มิลลิเมตร ช่วงเดือน ... กรกฎาคม- เดือน สิงหาคม
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี ... 200 มิลลิเมตร ช่วงเดือน ... เมษายน- เดือน พฤษภาคม

15.2 ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- เพียงพอตลอดปี
- น้ำแห้ง ในช่วงเดือน ... มีนาคม - เดือน พฤษภาคม
- น้ำท่วม ในช่วงเดือน ... กันยายน - เดือน ตุลาคม

15.3 คุณภาพของน้ำ

- ปนเปื้อนโลหะหนัก
- ปนเปื้อนจุลินทรีย์
- น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

16. อุณหภูมิ

เช้า..... 29 ..... องศาเซลเซียส
เที่ยง..... 37 ..... องศาเซลเซียส
เย็น..... 36 ..... องศาเซลเซียส
สูงสุด..... 38 ..... องศาเซลเซียส
ต่ำสุด..... 27 ..... องศาเซลเซียส
ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน

17. ความเข้มแสง

เช้า..... 4401 ..... ลักซ์
เที่ยง..... 6207 ..... ลักซ์
เย็น..... 6183 ..... ลักซ์

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ..... อบต. นาค .....
วัน เดือน ปี ..... 19 ม.ค. 67 .....

คำชี้แจง

ใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติ ที่มาการตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา
2. ดินสอ
3. เขวลง
4. ไท่คั้นใส่ข้อ
- 5.

วิธีการ

1. สอบถามข้อมูลประวัติ ที่ตั้งถิ่นฐานตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน จากชาวบ้าน
2. ถ่ายภาพ
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. ทำให้เกิดความรักภูมิใจในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 4

เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

18.สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านนาคใต้ หมู่ที่ ๗ ตำบลนาค อำเภอหนอง จังหวัดนครพนม แยกออกมาจาก
บ้านนาควบ หมู่ที่ ๒ เมืองปี พ.ศ. 2517 เมื่อเป็นเช่นนั้น กำนันตำบลนาคในขณะนั้น คือ
นายสง่า วงศ์ศรีธา จึงประกาศให้ประชาชนชาวตำบลนาคใต้ทราบ โดยทั่วกัน เพื่อให้มีการเลือก
ผู้นำหมู่บ้านฝ่ายปกครอง เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สังกะคนวอวิ นายปกครองหมู่บ้าน ดังนี้

คนที่ 1	นายด่าน	วงศ์คำจันทร์	เป็นผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง ดำรงตำแหน่งจนครบวาระ
คนที่ 2	นายภัก	นายมนตรี	เป็นผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง ดำรงตำแหน่งจนครบวาระ
คนที่ 3	นายฉวน	สิมศักดิ์	เป็นผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง ดำรงตำแหน่งจนครบวาระ
คนที่ 4	นายวาง	วงศ์คำจันทร์	เป็นผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง ดำรงตำแหน่งจนครบวาระ
คนที่ 5	นายใจ	ขวิสิทธิ์	เป็นผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน

โดยผู้ทรงคุณวุฒิคนแรก คือ นายสมาน นายมนตรี นอกจากนั้นยังมีพระเครื่องตัว
สมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลนี้ ซึ่งมีรายชื่อดังนี้

1. นายอ่อน นานิม เป็นสมาชิก ในปี พ.ศ. 2516
2. นายชาม วงศ์ศรีธา เป็นสมาชิกในปี พ.ศ. 2516 - พ.ศ. 2520
3. นายอ่อน นานิม เป็นสมาชิก สมัยที่ 2
4. นายชาม วงศ์ศรีธา เป็นสมาชิก สมัยที่ 2 จนครบวาระ
5. นายวาง วงศ์คำจันทร์ เป็นสมาชิก ในปี พ.ศ. 2524
6. นายวิเศษ วงศ์ศรีธา เป็นสมาชิก ในปี พ.ศ. 2529
7. นายใจ ขวิสิทธิ์ เป็นสมาชิก ในปี พ.ศ. 2532

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ..... นาคู่ไต้

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ ๗ ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง ..... นาคู่ อำเภอ/เขต ..... นานก จังหวัด ..... นครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านนาคู่ไต้ หมู่ที่ ๗ ตำบลนาคู่ อำเภอนานก จังหวัดนครพนม แยกออกมาจาก
บ้านนาคู่กลาง หมู่ที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เดิมเป็นพื้นที่ทำนันทนาการ คือ นายลว
วงศ์ศรีชา จึงประกาศในชาวบ้านได้ทราบ และในขีตารเลือกตัวผู้แทนหมู่บ้านฝ่ายปกครอง เช่น
ผู้ในหมู่บ้าน สี่ทรงคนาวดี เพื่อมาปกครองหมู่บ้าน โดยรายชื่อ ดังนี้ ๑. นายปาน วงศ์คำจันทร์
๒. นายทวี นานกมนตรี ๓. นายคำน ไม้ค้ำ ๔. นายจาว วงศ์คำจันทร์ ๕. นายใจ บวสุทษ์

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ ๑)

ชื่อ-สกุล ..... นายใจ บวสุทษ์ อายุ ๕๑ ปี อาชีพ ..... เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ..... นาคู่ไต้

ที่อยู่บ้านเลขที่ ๓๔ หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ ๗ ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง ..... นาคู่ อำเภอ/เขต ..... นานก จังหวัด ..... นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ ..... - อีเมล ..... -

19.สรุปข้อมูลวิถีชีวิตหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านนาไต่ หมู่ที่ ๗ ตำบลนาไต่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม แยกออกมา
จาก บ้านนาไต่ควาย หมู่ที่ ๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ นายสง่า วงศ์ศรีธา กำนันตำบลนาไต่
ในขณะนั้น จึงได้ประกาศให้ชาวบ้านทราบ และให้จัดตั้งคณะกรรมการผู้ดำเนินการปกครอง โดยมีพระภิกษุ
คนแรก คือ นายสมอ นามนตรี และ น. นางใจ นริสทธิ์ เป็นผู้ช่วยกัน จนถึงปัจจุบัน

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

ประกอบอาชีพเสริมด้านการทอผ้า

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

ร่วมกิจกรรมทำบุญตักบาตรในวันพระ ณ วัดป่าขันสุวรรณตุมภะ

วิถีชีวิตรอบเดือน

ร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ร่วมกับผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้าน

วิถีชีวิตรอบปี

ร่วมกิจกรรมฮั้ตสืบสองคอสักข์ ร่วมงานประเพณีและวัฒนธรรมในหมู่บ้านและชุมชน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล น.ส. เพลิน ยืนอึ้ง อายุ 10 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง หมู่บ้าน 9

ที่อยู่บ้านเลขที่ 149 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาค อำเภอ/เขต นนท จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

ทำกิจกรรมด้านการศึกษา โดยไม่ได้มาโรงเรียน

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

ร่วมทำบุญ-ตักบาตร ในทุกสัปดาห์ หรือทุกวัน: ณ วัดป่าจันทร์สุวรรณตมว

วิถีชีวิตรอบเดือน

ร่วมกิจกรรมประชุม ประชาคมหมู่บ้าน ทุกเดือน และร่วมมีคุณานหมู่บ้าน กับผู้นำแล:
คณะกรรมการ

วิถีชีวิตรอบปี

ร่วมงานประเพณีและวัฒนธรรมในหมู่บ้าน ตามฤดูกาลของแต่ละเดือน หรือแต่ละปี

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นายกันต์ เรือคำหนึ่ง อายุ 71 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง นาคใต้

ที่อยู่บ้านเลขที่ 161 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 9 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาค อำเภอ/เขต นานเท จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

แบบบันทึกวิถีชีวิตหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ..... ^{น้ำเค็ม}
ที่ตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนที่/แขวงที่..... ๗ ..... ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง..... ^{น้ำเค็ม} อำเภอ/เขต..... ^{น้ำเค็ม} จังหวัด..... ^{น่าน}

วิถีหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

1.เดือนมกราคม

^{บุญข้าวดำ} ^{ฮีต} ^{หัวเหินหา (นมอเนง)}

2.เดือนกุมภาพันธ์

^{บุญคูณลาน}

3.เดือนมีนาคม

^{บุญข้าวฉิ้ง}

4.เดือนเมษายน

^{บุญพระเวส}

5.เดือนพฤษภาคม

^{บุญสงกรานต์}

6.เดือนมิถุนายน

^{บุญข้าวไฟ}

7.เดือนกรกฎาคม

^{บุญข้าวฮ่อ: (ฮ่อ - คอว)}

8.เดือนสิงหาคม

บุญเจ้าพระบาท

9.เดือนกันยายน

บุญข้าวประดับดิน

10.เดือนตุลาคม

บุญข้าวสาก

11.เดือนพฤศจิกายน

บุญออกพรรษา

12.เดือนธันวาคม

บุญจีน

บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา

อ.น. น.ค.

วัน เดือน ปี

17 กพ ๖6

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพืชที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา
2. ดินสอ ยาวลบ
3. ไม้ขีด
4. สิวัด
5. ไทวีสท์หม้อก้อ

วิธีการ

1. สอบถามข้อมูลพืชจากเจ้าของบ้าน หรือผู้นำชุมชน
2. อดานาของพืช
3. ภาษภาพ
4. บันทึกข้อมูล
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลของพืชในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
3. ทำให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช

ชื่อชนิดพืช ..... มะม่วงขาว นางไห
ชื่อวิทยาศาสตร์ ..... *Carissa carandas L.*
รหัสพรรณไม้ ..... 9-6190105-7-107/1 ..... ลักษณะวิสัย ..... ไม้พุ่ม
ลักษณะเด่นของพืช ..... ไม้พุ่มทรงกลม ลำต้นและกิ่งก้านมีหนาม ใบเดี่ยว 00x00x00 เป็นข้อสั้นๆ
ที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว ผลเปลือกหุ้ม เมล็ดสีขาว เนื้อแห้ง เป็นคัสเทร และเปลือก
จ. เป็นสีส้ม
.....
บริเวณที่พบ ..... บ้านเลขที่ 66 ม.7
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ..... นาคูโต
ที่อยู่บ้านเลขที่ ..... 66 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ ..... 7 ซอย ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง ..... นาคู อำเภอ/เขต ..... นาแก จังหวัด ..... นครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)
ละติจูด (Latitude) ..... 16.96934 ..... ลองจิจูด (Longitude) 104.539268
อายุประมาณ ..... 2 ..... ปี เส้นรอบวงลำต้น ..... 0.05 ..... เมตร ความสูง ..... 1.5 ..... เมตร
สถานภาพ ..... ทั่วไป ..... จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร ..... ผลสุกรับประทาน เช่น ผลไม้
.....
.....

ยารักษาโรค ใช้กับคน ..... ผล แกะโรกล้างปิดค้ำเปิด
.....
.....

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์ .....
.....
.....

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ .....
.....
.....

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่น การเป็นพืช อนุรักษ์)

ความสำคัญของพืช โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☒ พืชไม้ผล	☐ พืชใช้เนื้อไม้
☐ ไม้ดอก ไม้ประดับ	☐ พืชเส้นใย
☐ พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว	☐ พืชให้แป้งและน้ำตาล
☐ พืชจักสาน	☐ พืชให้น้ำมันหอมระเหย
☐ พืชเครื่องตี	☐ พืชอาหารสัตว์
☐ พืชสมุนไพร	☐ พืชมีพิษ
☐ พืชเครื่องเทศ	☐ พืชกำจัดแมลง
☐ พืชน้ำมัน	☐ วัชพืช
☐ พืชให้สี	☐ พืชให้น้ำยาง
☐ พืชเพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ	

มีเจ้าของ

ไม่มีเจ้าของ

เจ้าของพืช

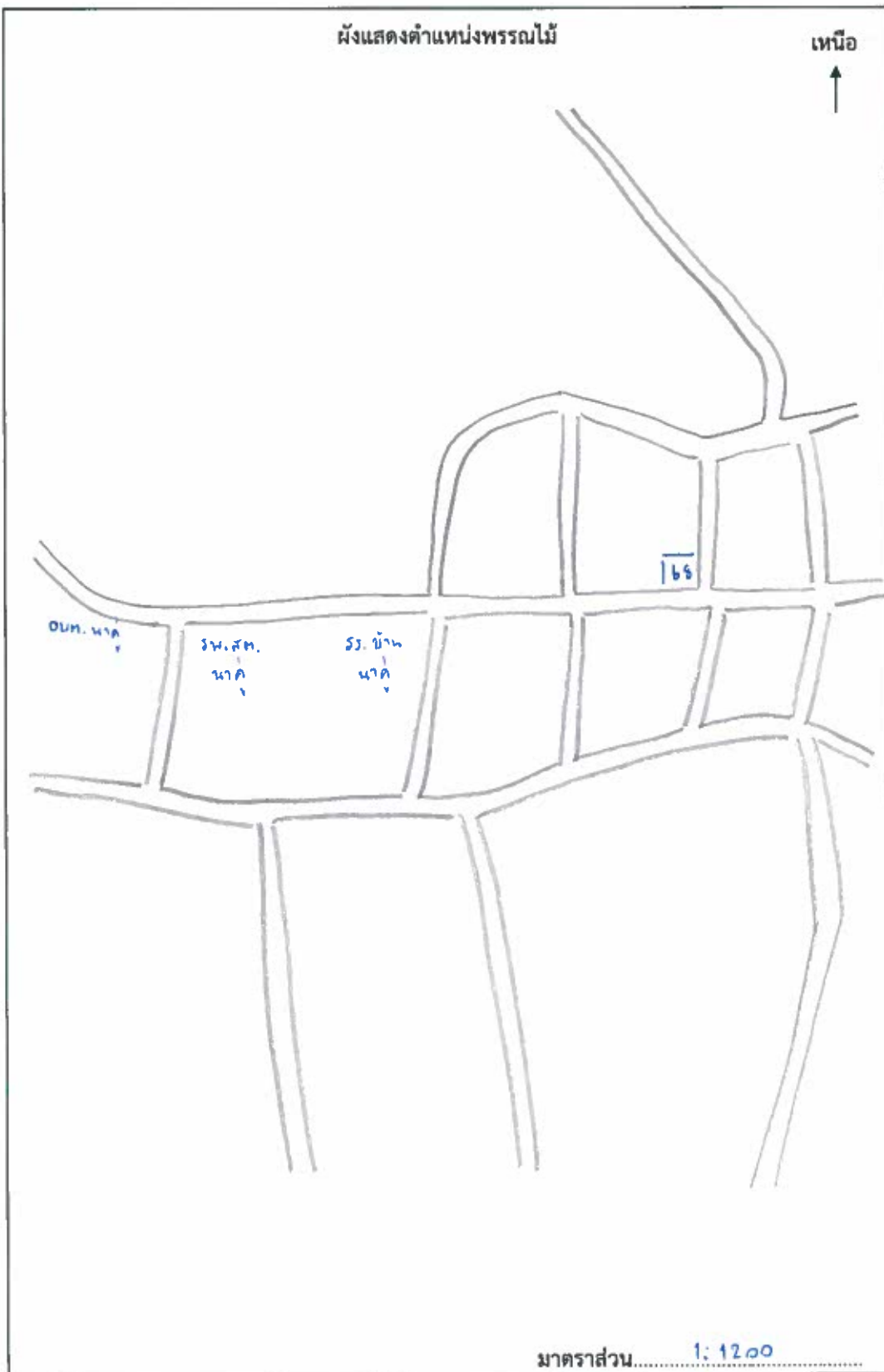
ชื่อ-สกุล..... นาวมาลิน บวรรอด ..... อายุ 51 ปี อาชีพ..... ค้าขาย.....
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ..... นาคใต้ .....
ที่อยู่บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 7 ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง..... นาค อำเภอ/เขต..... นานก จังหวัด..... นครพนม.....
หมายเลขโทรศัพท์..... - ..... อีเมล..... - .....

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล..... นาวมาลิน บวรรอด ..... อายุ 51 ปี อาชีพ..... ค้าขาย.....
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ..... นาคใต้ .....
ที่อยู่บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 7 ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง..... นาค อำเภอ/เขต..... นานก จังหวัด..... นครพนม.....
หมายเลขโทรศัพท์..... - ..... อีเมล..... - .....

ผังแสดงตำแหน่งพรณไม้

เหนือ

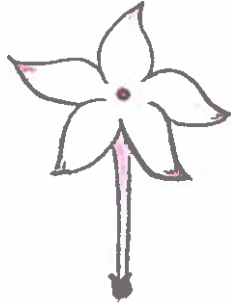

มาตราส่วน..... 1: 1200

วาดภาพประกอบ

ใบ 1:1

ดอก 2:1

ผล 1:1

เมล็ด

2:1

ลักษณะต้น

1:150

ลำต้น

1:10

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ..... อ.ม. นาค

วัน เดือน ปี ..... 8 มี.ค. 66

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลสัตว์ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ..... ปลา
2. ..... อินทผล ไข่ปลา
3. ....
4. ..... ไทรคัมพ์มือถือ
5. ....

วิธีการ

1. ..... สอบถามข้อมูลสัตว์ จาก เจ้าของบ้าน
2. ..... ศึกษารายละเอียด
3. ..... บันทึกข้อมูล
4. ....
5. ....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ..... ทำให้นักทราบข้อมูลของสัตว์ ในท้องถิ่น
2. ..... ทำให้นักตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ ในท้องถิ่น
3. ....
4. ....
5. ....

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์

ชื่อนิพันธุ์สัตว์ ไก่บ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ Gallus domesticos

รหัสพันธุ์สัตว์ 8-1490705-7-006/17

ประเภทของสัตว์ (เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม สัตว์เลี้ยงคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ฯลฯ) สัตว์ปีก

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 41 ม.7 จำนวนที่พบ 1

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง นาคใต้

ที่อยู่บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 7 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาค อำเภอ/เขต นานะ จังหวัด นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)

ละติจูด (Latitude) 16.591074 ลองจิจูด (Longitude) 104.3217410

อายุประมาณ 2 ปี เพศ ผู้

ประวัติที่มา

นางน. วงศ์ศิริ ใจ ใจมาเพื่อขายพันธุ์

ลักษณะเด่น

ขนที่ตัวและหางมีสีดำ ขนบริเวณคอกับโคนหางมีสีเหลือง จะงอยปากเข้ม

ลำแข้งและนิ้วมีสีเหลือง

ประโยชน์ของสัตว์

เป็นวัตถุดิบในภัทรศาสตร์

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้ประมาณ - บาท/เดือน รายได้ประมาณ - บาท/ปี

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ -

ความสำคัญของสัตว์ โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☐ สัตว์เพื่อการเกษตร	☐ สัตว์เพื่ออุตสาหกรรม
☐ สัตว์เพื่อกำจัดศัตรูพืช	☐ สัตว์เพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับ
☐ สัตว์เพื่อเป็นพาหนะหรือแรงงาน	☐ สัตว์เพื่องานวิทยาศาสตร์และการแพทย์
☐ สัตว์เพื่อเศรษฐกิจ	☒ สัตว์เพื่อเป็นอาหารและยารักษาโรค
☐ สัตว์เพื่อนันทนาการและด้านจิตใจ	☐ สัตว์เพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

มีเจ้าของ

ไม่มีเจ้าของ

เจ้าของสัตว์

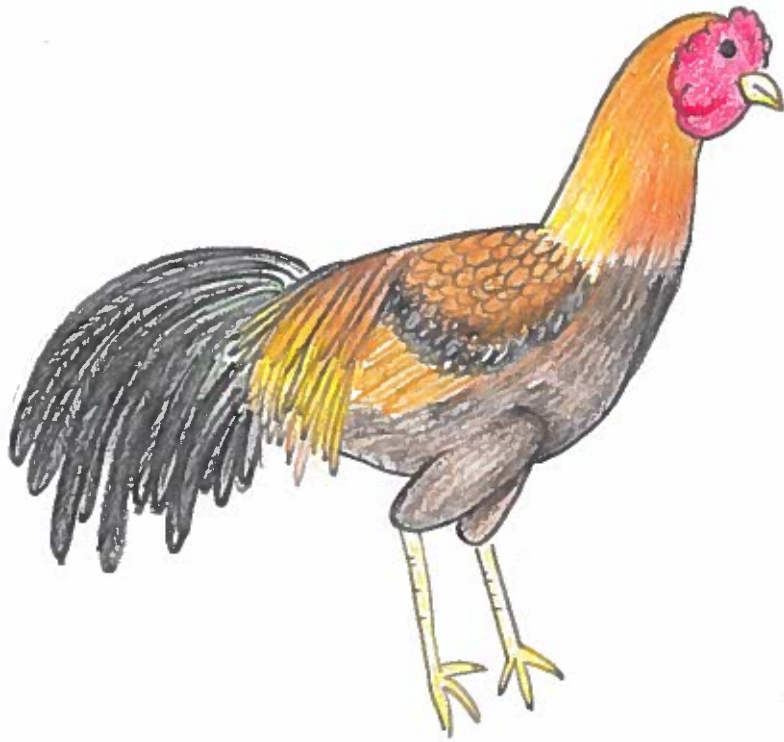
ชื่อ-สกุล นายสุพานิช วงศ์ศรีธา อายุ 43 ปี อาชีพ เกษตรกร
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง นาแก้วใต้
ที่อยู่บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 7 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาแก้ว อำเภอ/เขต นางบก จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายสุพานิช วงศ์ศรีธา อายุ 43 ปี อาชีพ เกษตรกร
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง นาแก้วใต้
ที่อยู่บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 7 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาแก้ว อำเภอ/เขต นางบก จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

วาดภาพประกอบ

มาตราส่วน..... 1 : 4

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ..... อบต. นาดี

วัน เดือน ปี ..... 10 มี.ค. 66